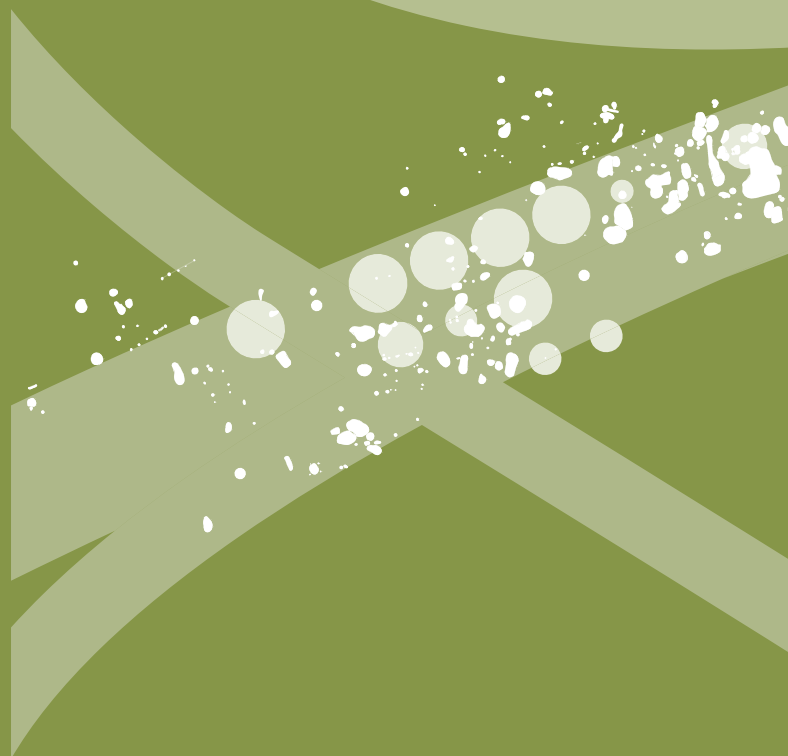

GOŠČA

Monika Arh, Ivan Žižek

84 | Arheologija na avtocestah Slovenije

GOŠČA

Monika Arh, Ivan Žižek

Prispevki: Igor Rižnar, Borut Toškan

Uredniški odbor

- : Barbara Nadbath, glavna in odgovorna urednica
- : Bojan Djurić, strokovni svetovalec
- : Tomaž Fabec, pomočnik glavne urednice
- : Nives Zupančič, oblikovalka zbirke in likovna urednica
- : Vanja Čelin, tehnična urednica
- : Matija Črešnar, član
- : Milan Sagadin, član
- : Maša Sakara Sučević, članica
- : Katharina Zanier, članica
- : Bernarda Županek, članica

Izdajatelj

- : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije
- : Poljanska cesta 40, SI-1000 Ljubljana

Zanj

- : Jernej Hudolin, generalni direktor

Avtorja

- : Monika Arh
- : Zavod za varstvo kulturne dediščine Slovenije,
- : Center za preventivno arheologijo
- : Poljanska 40, SI-1000 Ljubljana
- : monika.arh@zvkd.si

- : Ivan Žižek
- : Pokrajinski muzej Ptuj Ormož
- : Muzejski trg 1, SI-2250 Ptuj
- : ivan.zizek@pmpo.si

Ostala avtorja

- : Igor Rižnar
- : G. E. Geološke ekspertize Igor Rižnar, s.p.
- : Ulica bratov Martinec 40, SI-1000 Ljubljana
- : igor.riznar@telemach.net

- : Borut Toškan
- : Inštitut za arheologijo ZRC SAZU
- : Novi trg 2, SI-1000 Ljubljana
- : borut.toskan@zrc-sazu.si

Recenzentka

- : Zrinka Mileusnić
- : Inštitut za arheologijo in dediščino,
- : Fakulteta za humanistične študije,
- : Univerza na Primorskem
- : Titov trg 5, SI-5000 Koper

Lektorica

- : Nina Krajnc (slovenščina)

Prevajalka

- : Maja Sužnik

Oblikovanje in prelom

- : Nives Zupančič

Tehnična priprava publikacije

- : Vanja Čelin

Računalniška obdelava in priprava slik

- : Danilo Cvetko, Monika Arh, Marko Reš

Fotografije – terenski posnetki

- : Ivan Žižek, Danilo Goričan

Terenske risbe

- : Vanja Tanasič, Blaž Babič, Barbara Ravnik Toman

Vektorizacija terenskih risb

- : Niko Krušič, Ino Prelog, Damir Pjanič,
- : Danilo Cvetko, Robert Lebar

Načrt najdišča

- : Danilo Cvetko, Janez Lovenjak

Geodetske izmere

- : Janez Lovenjak (Merilo, d.o.o.)

Risbe predmetov

- : Jernej Gojkovič, Samo Ohman, Janže Lorber

Računalniška obdelava risb predmetov**in postavitve tabel**

- : Monika Arh, Marko Reš

Fotografije predmetov

- : Davorin Ciglar

Računalniška obdelava fotografij predmetov

- : Davorin Ciglar, Monika Arh

Spletna izdaja

Ljubljana, 2020

Vse edicije zbirke Arheologija na avtocestah Slovenije so brezplačne.

<https://www.zvkd.si/sl/knjiznica>

Vse raziskave je omogočil DARS, d. d.

Vsebina

1		
⋮	Uvod <i>Ivan Žižek</i>	5
2		
⋮	Geografski in arheološki oris prostora <i>Monika Arh</i>	6
3		
⋮	Metodologija in potek arheoloških raziskav	9
4		
⋮	Interpretacija najdišča <i>Monika Arh</i>	12
⋮	4.1 Opekarstvo in poljske opekarne	12
⋮	4.2 Interpretacija arheoloških struktur	13
⋮	4.3 Interpretacija drobnega gradiva	17
5		
⋮	Analize	19
⋮	5.1 Analize opeke <i>Igor Rižnar</i>	19
⋮	5.2 Analize kamnin <i>Igor Rižnar</i>	22
⋮	5.3 Živalski ostanki <i>Borut Toškan</i>	23
6		
⋮	Sklep <i>Monika Arh</i>	24
7		
⋮	Gošča <i>Monika Arh</i>	25
8		
⋮	Literatura	26
9		
⋮	Katalog stratigrafskih enot <i>Monika Arh</i>	28
⋮	9.1 Plasti	28
⋮	9.2 Peč in prizidek k peči	29
⋮	9.3 Jama za shranjevanje žganega apna	33
⋮	9.4 Ostale strukture	34
10		
⋮	Katalog gradiva <i>Monika Arh</i>	35

1 Uvod

Ivan Žižek

Ob gradnji avtoceste na trasi Obrežje–Ivančna Gorica in z njo povezane infrastrukture so bile na odseku KO 17 AC Smednik–Kronovo na podlagi rezultatov površinskih in podpovršinskih terenskih pregledov (Tica 1999; Djurić, Pintér 2001) na arheološki lokaciji Gošča maja in junija 2002 izvedene arheološke raziskave v obliki zaščitnih arheoloških izkopavanj. Njihov namen je bil izdelava kar najpopolnejšega arhiva arheološkega najdišča, ki je bilo pred tem odkrito ob površinskih in podpovršinskih terenskih pregledih.

Pokrajinski muzej Ptuj Ormož je 6. maja pričel z arheološkimi izkopavanji, ki so se zaključila 15. junija 2002. Strokovno ekipo smo sestavljali arheolog Ivan Žižek iz Pokrajinskega muzeja Ptuj Ormož in arheologinja Barbara Ravnik Toman ter arheološki tehniki Danilo Goričan, Mojca Petrovič, Blaž Babič, Špela Šprogar in Vanja Tanasič. Dela so potekala pod strokovnim nadzorom odgovornega vodje konservatorja Uroša Bavca iz ZVKDS, OE Novo Mesto. Geodetska dela na terenu je opravil Janez Lovenjak, Merilo, d.o.o.

Zaščitna arheološka izkopavanja so potekala na parcelah št. 3336/232, 3336/57, 3336/56 in 3336/249, vse k. o. Bučka, na lokaciji z ledinskim imenom *Gošča*. Lokacija se nahaja v neposredni bližini naselja Dule. V register kulturne dediščine je enota vpisana kot *Dule – Arheološko najdišče Gošča* (EŠD 15544).

Raziskana površina je obsegala 996 m² in je bila razdeljena v obliki plankvadratne mreže, usmerjene sever–jug. Ročno smo odstranili 459 m³ zemlje.

Pri raziskovanju smo uporabili metodo stratigrafske soodvisnosti in njenega sosledja. Na podlagi pridobljenih podatkov se je izkazalo, da smo odkrili enoobdobno najdišče, objekt pa je bil najverjetneje v uporabi dlje časa.

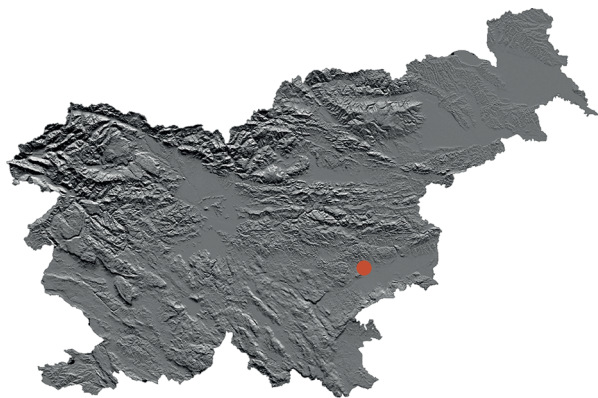
Na tem mestu se moram zahvalit celotni ekipi, ki je sodelovala pri arheološkem raziskovanju, odgovornemu konservatorju Urošu Bavcu, Bojanu Djuriću (vodji SAAS-a) in sodelavcem v Pokrajinskem muzeju Ptuj Ormož.

Prav posebna zahvala pa gre Moniki Arh iz ZVKDS, CPA, ki je obdelala in pripravila vso dokumentacijo ter arheološko gradivo za objavo. Napisala je tudi vso strokovno interpretacijo gradiva in arhitekturnih ostankov.

2 Geografski in arheološki oris prostora

Monika Arh

Arheološko najdišče Gošča (EŠD 15544) leži na severovzhodu Dolenjske, na vzhodnem robu Krške kotline in na severozahodnem robu Krakovskega gozda. Leži na lokaciji z ledinskim imenom *Gošča*, južno od jedra naselja Dule ter severno od nekdanje hitre ceste Ljubljana–Zagreb oziroma tik ob današnji avtocesti Ljubljana–Obrežje. Najdišče se nahaja severno od avtoceste in dobrih 100 m zahodno od potoka Čolnišček, na območju močno poraščene in močvirnate gozdne površine, ki sodi v območje Krakovskega gozda (sl. 1–4). Krakovski gozd je eno pomembnejših slovenskih mokrišč, ki se razprostira na poplavni ravnici v spodnjem toku reke Krke (Hudoklin 2001; Kink 2011, 71).

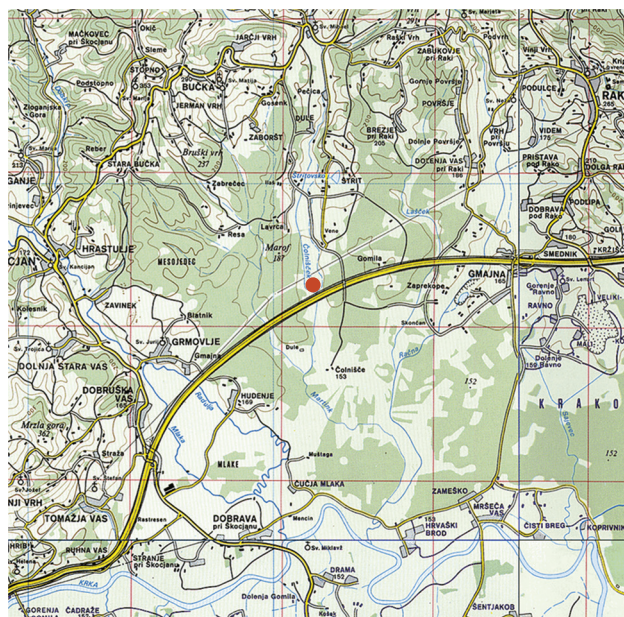
1 Geografski položaj arheološkega najdišča Gošča na DMR 100; ©GURS.

Najdišče leži na nadmorski višini 156 m, ki predstavlja dno Krške kotline (Lipoglavšek Rakovec 1951, 99). Geološko podlago na območju najdišča predstavljajo gline in ilovice s prodniki, ki izvirajo iz obdobja kvartarja oziroma pleistocena. Prekrite so z različnimi prstmi, kot so fluvisoli, kambisoli, planosoli in glejsoli (<https://biotit.geo-zs.si/ogk100/>). Glede na to, da geološka podlaga sestoji iz glin in ilovic, prisotnost opekarne dejavnosti na tem območju ne preseneča.

V neposredni bližini arheoloških najdišč ni, je pa zato arheološka podoba širšega prostora izjemno pestra. Zaradi izjemne zgoščenosti in pestrosti najdišč vse od prazgodovine dalje smo se omejili samo na najbližja oziroma najpomembnejša arheološka najdišča. Proti jugozahodu se nahaja zelo pomembno večobdobno arheološko območje Vinji vrh pri Beli Cerkvi – Šmarjeta (EŠD 815), ki predstavlja skupek najdišč naselbinskega in grobiščnega značaja, ki sodijo v čas pozne bronaste dobe, železne dobe, rimskega obdobja in zgodnjega srednjega veka (Stare 1973; ANSI 1975, 227–228; Dular 1991; Mason, Olić, Pintér 2006; Mason, Magdič, Pintér 2006; Mason, Merc 2010; Križ 2014). V čas starejše železne dobe sodita gomilno grobišče v Brezju pri Raki (EŠD 16501; ANSI 1975, 256) in gomila iz najdišča Stara Bučka (EŠD 26490; ANSI 1975, 249). V rimsko obdobje sodijo arheološka najdišča: Gmajna, kjer je traso rimske ceste in tri miljnike dokumentiral S. Rutar, miljniki bi lahko bili oporniki mostu (EŠD 9809; ANSI 1975, 257), Gmajna – Arheološko najdišče Čolnišče, kjer so odkrili rimski nagrobnik ter domnevno ostanke mostu (EŠD 16505; ANSI 1975, 256–257) in Gmajna – Arheološko najdišče Gomila, kjer je

J. Pečnik izkopal manjše rimsko grobišče iz 1. stoletja (EŠD 16164; ANSI 1975, 256).

Srednjeveško obdobje predstavljata grad Raka (EŠD 2212) in srednjeveški trg *Gutenwerth* ali Otok pri Dobravi (EŠD 8614). Grad Raka je prvič omenjen v virih leta 1279 kot *castrum Arch*, menjal je številne lastnike ter bil večkrat prenovljen. V novem veku se je utrjeni srednjeveški grad s temeljitimi prezidavami v 16. in/ali 17. stoletju prelevil v neutrjeni dvorec. Ponovne spremembe je doživel tudi v 18. stoletju

2 Položaj najdišča na geografski karti, M 1:100 000; vir: Atlas Slovenije, ©Mladinska knjiga Založba, d.o.o.

(Sapač 2015, 47–54). Južno od najdišča, na severozahodnem robu vasi Drama se nahaja območje srednjeveškega trga *Gutenwerth* ali Otok pri Dobravi, naselbine, ki je nastala na okljuku reke Krke v 10. stoletju. Kot trg je v listinah prvič omenjen leta 1251, ko je Otok eno od upravnih središč freisinške posesti na Dolenjskem. V 13. stoletju je bil tu grad. Trg je imel tudi svojo kovnico denarja, tu sta bila sedež sodne oblasti ter mitnica, ki je poslovala vse 13. in 14. stoletje. Otok je bil tudi sedež župnijske uprave z župno cerkvijo sv.

Katarine in še dvema cerkvama. Sredi 14. stoletja so si ga lastili Habsburžani, v začetku 15. stoletja pa so ga dobili Celjski grofje. Leta 1473 so trg uničili Turki. Od naselbine obstoji le še cerkev sv. Nikolaja (EŠD 2504), *in situ* pa so prezentirani temelji druge romanske cerkve (Šribar 1974, 6–7).

V novoveško obdobje sodi večje število enot kulturne dediščine. Na zahodu je najdišču Gošča najbližja podružnična cerkev sv. Jurija, ki se nahaja v kraju Grmovlje ter je bila pozidana okoli leta 1761 (EŠD 2505). Na severu se v kraju

3 Položaj arheološkega najdišča na trasi AC odseka Smednik–Kronovo, M 1:10 000; podlaga TTN5, list H220200 in idejni projekt DARS; ©GURS, ©DARS.

4 Trasa AC odseka Smednik–Kronovo in območje najdišča na digitalnem ortofoto posnetku, M 1:10 000; podlaga DOF, lista H040262A in H054262A; ©GURS, ©DARS.

5 Izsek s prve vojaške karte za Notranjo Avstrijo iz leta 1784 in 1785 s traso AC in območjem najdišča, M 1:10 000, georeferenciran; vir: Rajšp, Serše 1995.

6 Trasa AC odseka Smednik–Kronovo in najdišče na Franciscejskem katastru za Kranjsko, M 1:10 000; podlaga AS 176, list N357gA11, georeferenciran; ©Arhiv Slovenije.

Bučka nahaja v 17. stoletju zgrajena cerkev sv. Matije, ki jo sestavljajo dvoranska ladja z oboki, grebenasto obokan poligonalni prezbiterij, zvonik na severni in zakristija na južni strani (EŠD 1681). Nedaleč stran leži cerkev sv. Martina, ki je bila prvič omenjena leta 1581 in jo sestavljajo srednjeveška ladja ter v 18. stoletju prizidana kvadratni prezbiterij in zvonik ter oltar iz istega časa (EŠD 1682). Malce proti vzhodu se nad naseljem Dolenje Radulje nahaja graščina Radelca, ki je bila zgrajena v prvi polovici 16. stoletja z obzidjem in obrambnimi stolpi, na začetku 17. stoletja pa so dozidali gospodarsko poslopje s tremi trakti in notranjim dvoriščem (EŠD 25619). Na vzhodu leži že prej omenjeni grad Raka, južno od najdišča pa se nahajata baročna cerkev sv. Lenarta v Gornjem Ravnu (EŠD 2208) ter dvorec Gutenwerd v kraju Hrvaški Brod iz 16. stoletja, ki je bil na novo pozidan konec 17. stoletja in podrt po potresu leta 1895 (EŠD 30031).¹

Pred arheološkimi raziskavami je bila na območju arheološkega najdišča Gošča močno poraščena gozdna površina z gostim podrastjem. Na prvi vojaški karti za Notranjo Avstrijo iz leta 1784 na tem območju zasledimo objekt (sl. 5), medtem ko je na Franciscejskem katastru za Kranjsko iz leta 1825 območje neposeljeno in prekrito z gozdom (sl. 6).

---

1 Vse novoveške enote so opisane v Registru nepremične kulturne dediščine (<http://rkd.situla.org/>).

3 Metodologija in potek arheoloških raziskav

Zaščitna arheološka izkopavanja so potekala na močno poraščeni gozdni površini z gostim podrastjem, zato so lastniki gozda pred prihodom arheološke ekipe podrli drevesa ter delno očistili teren, preostalo čiščenje, ki je obsegalo odstranjevanje podrasti in vej, je opravila arheološka ekipa pred pričetkom arheoloških izkopavanj (sl. 7).

Arheološka izkopavanja, ki so se pričela 6. maja in se končala 15. junija 2002, so zajemala 996 m² površine, pri čemer je bilo odstranjenih 459 m³ zemlje in ruševinskega gradiva. Predhodne površinske in podpovršinske raziskave so razkrile relativno dobro ohranjeno arhitekturo, posledično je bil predpisan izključno ročni izkop zemljine.

Najprej je bilo območje raziskav oziroma izkopno polje geodetsko zamejeno. Površina območja raziskav je bila zaradi lažjega načrtovanja in poteka del razdeljena na mrežo sektorjev in kvadrantov, orientirano v smeri sever–jug. Kvadranti v velikosti 5 × 5 m so se nahajali znotraj štirih sektorjev (sl. 9). Kvadranti so bili oštevilčeni tako, da se je kvadrant z oznako 1 nahajal v skrajnem jugovzhodnem delu izkopnega polja in kvadrat z oznako 39 na skrajnem severovzhodnem delu. Velikost sektorjev z oznakami I, II, III in IV variira. V sektorju I so se nahajali kvadranti 1, 6–11 in 21–23, v sektorju II kvadranti 2, 3–5 in 12–20, medtem ko je sektor III vključeval kvadrante 27–36 ter sektor IV

kvadrante 24–26 in 37–39. Na zahodnem delu sektorja II je bilo izkopno polje naknadno razširjeno, pri čemer so bili novi kvadranti na tem mestu označeni tako, da se je uporabljala številčna oznaka najbližjega sosednjega kvadranta v isti vrsti in tej dodala črka A, naslednjemu kvadratu, ki je ležal zahodno od njega, črka B (kvadranti 15A, 15B in 16A).

Pri raziskovanju ohranjenih struktur je bila uporabljena metoda stratigrafske soodvisnosti in njenega sosledja. Kot osnova za interpretiranje podpovršinskega zemeljskega zapisa so služili vmesni kumulativni preseki širine približno 50 cm, ki so se nahajali ob notranjih robovih sektorjev.² Izkopno polje je ostalo odkrito vse do konca izkopavanja, saj sta se deponiji izkopane zemlje nahajali izven območja, predvidenega za raziskave, na jugozahodnem in jugovzhodnem robu izkopnega polja.

Izkopavanje se je pričelo z odstranitvijo ruše oziroma humozne plasti in nasutja pod njo. Debelina ruše je znašala do 15 cm, medtem ko se je plast nasutja pod njo nahajala na globini 15 do 25 cm. Po odstranitvi ruše in nasutja pod njo je bila površina najprej očiščena s strganjem, za tem so bile določene in dokumentirane preostale stratigrafske enote (v nadaljevanju SE). V skladu s standardi o arheoloških izkopavanjih so bile plasti in strukture pod rušo in nasutjem pred

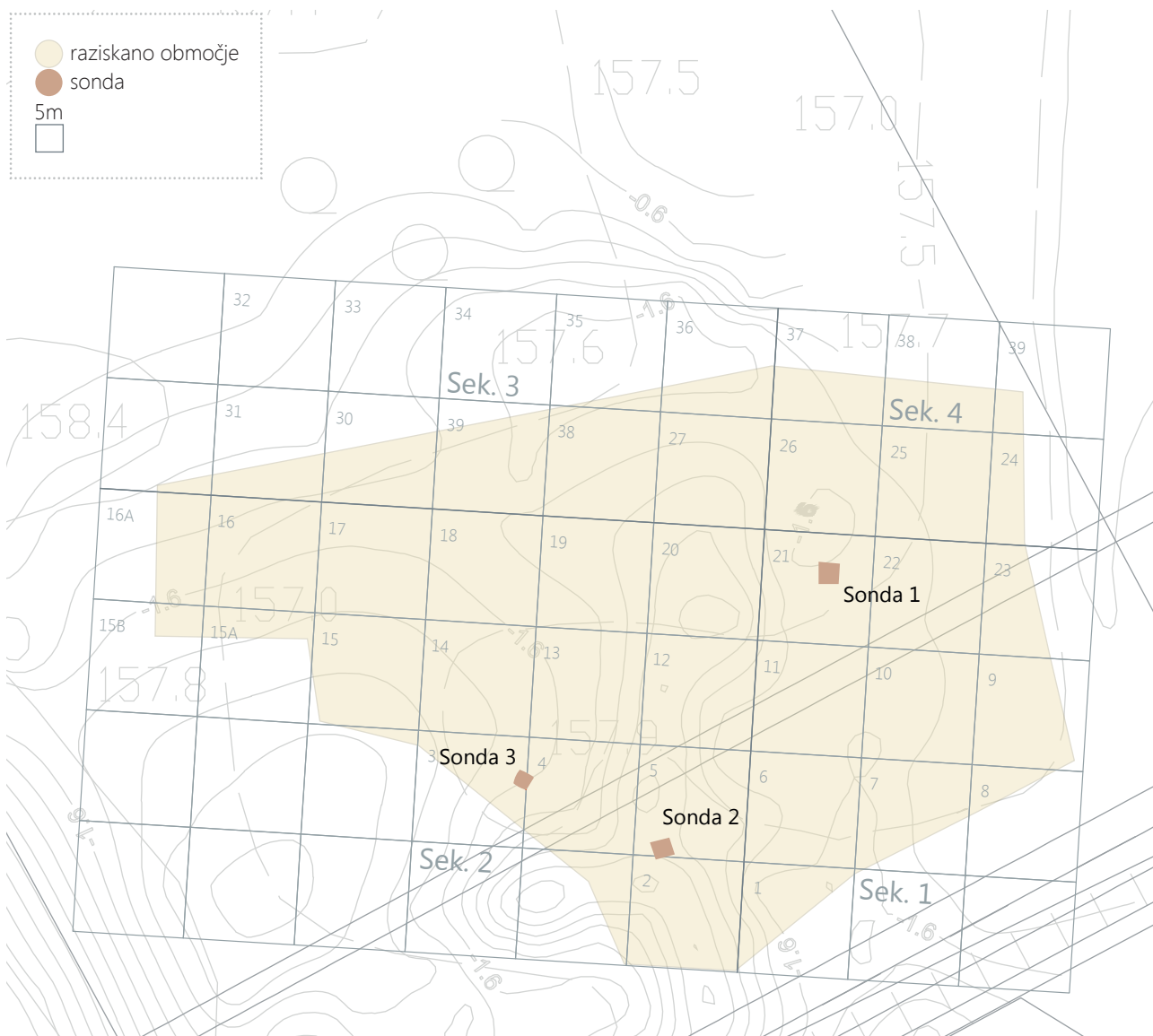

7 Čiščenje terena pred pričetkom arheoloških izkopavanj.

8 Čiščenje površine po odstranitvi vrhnjih plasti.

2 Žal preseki skozi plasti niso bili izrisani, fotografirani ali izmerjeni s totalno postajo, manjkajo tudi preseki jam SE 14/11 in SE 13/12 ter presek jame za shranjevanje gašenega apna SE 7/16.

9 Mreža sektorjev in kvadrantov z označenimi lokacijami testnih sond; M 1:300.

njihovo odstranitvijo najprej očiščene (sl. 8), fotografirane,³ temu je sledil tehnični izris tlorisa raziskane površine, nazadnje pa so bile izmerjene s pomočjo teodolita še absolutne višine ugotovljenih plasti (sl. 10).

Med izkopavanji je bilo odkritih več plasti, ki so jim določili številke stratigrafskih enot (SE 1 do SE 12).⁴ Poleg plasti je bilo odkritih tudi nekaj plasti in struktur, ki pa so bile označene zgolj opisno. Številčenje ugotovljenih enot je bilo enotno, pri čemer so arheologi že na terenu korelirali plasti, ki so segale v sosednje sektorje. Totalna postaja se je uporabljala deloma, pri čemer so bile izmerjene le določene

stratigrafske enote. Fotografiralo se je še s klasično fotografijo na diapozitivih in črno-belih filmih.

Odkrite arheološke najdbe, kot so odlomki lončenine, kovine in stekla ter kosti, so bile shranjene v vrečke ter opremljene z listki, ki so vsebovali najdiščne podatke. Pobrani in primerno hranjeni so bili tudi vzorci opeke, kamna in apna.

³ Določenih stratigrafskih enot ni bilo mogoče najti med fotografsko dokumentacijo (SE 14/11, SE 13/12).

⁴ Vse ostale stratigrafske enote so bile zaradi večje preglednosti in lažjega razumevanja oštevilčene tekem interpretacije najdišča.

10 Kompozitni načrt najdišča; M 1:300.

4 Interpretacija najdišča

Monika Arh

Leta 2002 so bile na trasi avtocestnega odseka Smednik–Kronovo odkrite arheološke ostaline iz časa novega veka. Natančneje gre za dobro ohranjene ostanke opekarskega obrata ter njemu pripadajočih struktur (Žižek 2002; Žižek 2003).

4.1 Opekarstvo in poljske opekarne

O novoveškem in novodobnem opekarstvu oziroma o t. i. poljskih opekarnah v slovenskem prostoru ni veliko napisanega. Omeniti velja nekaj del, povezanih s to tematiko. Z opekarstvom na območju Dolenjske se je ukvarjala etnologinja Ivica Križ, ki je podrobno opisala to tematiko v monografiji z naslovom *V opeko vtisnjen čas: opekarstvo na Dolenjskem* (Križ 2016).⁵ Zgodovine ljubljanskih opekarn od 16. stoletja pa vse do leta 1860 se je lotil Ivan Slokar (Slokar 1960; Slokar 1961), o opekarstvu in opekarjih v Brežicah je pisala Ivanka Počkar (Počkar 2000; Počkar 2001), opekarstvo na območju Goriške pa je obravnavala Nataša Nemeč v delu z naslovom *Bilje: kronika* (Nemeč 1989).

Ročno izdelovanje opek v Pomurju je nazorno opisala Jelka Pšajd v delu *Ciglarstvo v Melincih* (Pšajd 2012), medtem ko je samo strukturo poljskih peči in z njimi povezano proizvodnjo opek podrobneje opisal Petar Koščević v monografiji *Poljske ciglane kao pomoćni pogoni kod radova na obnovi i izgradnji* (Koščević 1948).

Na splošno začetki opekarstva v našem prostoru segajo v antiko. Opečni gradbeni material se na območju Slovenije prvič pojavi s prihodom Rimljanov v 1. stoletju. Po antičnem obdobju je zidava z žgano opeko v osrednji Sloveniji za nekaj časa utonila v pozabo. Z nastankom srednjeveških mest, velikih samostanov in cerkva ter z gradnjo gradov se na Slovenskem pojavijo tuji stavbni mojstri, predvsem iz severne Italije. Takrat so stavbarji domnevno s seboj pripeljali izurjene mojstre in delavce različnih strok, med katerimi so bili tudi opekarji (Križ 2016, 17).

Aleš Stopar meni, da so že v 15. stoletju obstajale domače delavnice tlakovcev (Stopar 2009, 13). Iz del Ivana Slokarja je razvidno, da sta v Ljubljani delovali vsaj dve opekarni že na začetku 16. stoletja (Slokar 1961, 157). Izdelovanje opek je bilo prisotno tudi v Prekmurju, kjer so izdelovanje opeke v okolici Gornje Radgone poznali že pred vladavino Marije Terezije, torej že pred drugo polovico 18. stoletja (Kramberger 2000, 45; Pšajd 2012, 18). Opekarstvo pa je bilo v preteklosti precej razširjeno na območju Goriške, predvsem v Biljah, kjer je sodilo med močno razširjene obrti (Nemeč 1989, 23), ter tudi na celjskem območju, kjer so delovale številne poljske opekarne. Vsekakor so v preteklosti delovale opekarne po celotnem slovenskem ozemlju, in sicer povsod, kjer je bila v bližini primerna glina (Križ 2016, 9).

O opekarnah na območju Dolenjske lahko izvemo iz različnih pisnih virov oziroma arhivskih dokumentov. Obstoj novomeške opekarne v Cegelnici Jože Šorn datira vsaj v leto 1703, ko je posredno omenjena v arhivskem dokumentu (Šorn 1984, 129; Križ 2016, 31), domnevno naj bi na začetku 18. stoletja obstajala tudi opekarna pri dvorcu Zalog (Križ 2016, 35). Kasneje je na Dolenjskem obratovalo več opekarn. V širši okolici najdišča Gošča so v prvi polovici 20. stoletja v sosednji Dobravi pri Škocjanu delovale tri opekarne ali t. i. ciglarne, in sicer Bevčeva, ki je bila najstarejša in naj bi jo zaprli že pred drugo svetovno vojno, ter Vodopivčeva in Bregarjeva, ki so stale v neposredni bližini reke Krke in naj bi v njih izdelovali le navadno zidno opeko (Križ 2016, 86–87). Na Bregarjevi opekarni, ki je delovala do leta 1956, so pri glinokopu na najbolj ravnem delu dodatno zravnali prostor in ga posipali s kremenčevo mivko. Glino so tlačili z nogami ter jo dajali v model, posut z mivko, potolkli ter nato dali sušiti na sonce. Opeko so sušili v do 1,8 m visokih, podolgovatih kozolčkih. Nalagali so tri do štiri kolone opek ali ceglov, sušenje je trajalo okoli deset dni. Opeko so nato znosili v peč in ko je bila peč polna, so zakurili in kurili več dni. Peč je imela štiri do pet stranskih odprtih. Od kurišč so po celotni dolžini peči potekali kanali, opeka je bila vložena v obliki velba. Nekoliko dalje proti zahodu, med Dobravo in krajem Stranje je obratovala opekarna Ponikvar, medtem ko je južneje, v Draškovcu pri Mihovici, obratovala opekarna družine Trenz (Križ 2016, 86–89). Ta obrat ima verjetno precej dolgo tradicijo, saj je bil po mnenju Ivica Križ verjetno na

⁵ Na tem mestu se Ivici Križ najlepše zahvaljujemo za pomoč in ideje pri osvetljevanju problematike naše peči.

novo postavljen konec dvajsetih let 20. stoletja. Iz zapisov je razvidno, da so postavili sušilne kozolce, ki so bili prekriti s slamnato streho, in šupe, ki so jih prekrili z opeko. Peč so sezidali na novo, stala je pod samostojno leseno konstrukcijo s streho (Križ 2016, 87–91).

V osnovi je bil način izdelovanja opek povsod podoben. Osnovni pogoj za nastanek opekarskih obratov so bila nahajališča ustrezne glin in okoliški gozdovi, ki so zagotavljali kakovostna drva za kurjavo. Bistven je tudi dostop do vode. Delo v poljskih pečeh je bilo odvisno od vremenskih pogojev, glina se je morala pred predelavo uležati, najboljše je bilo, če je tudi zmrznila. Iz glin je bilo potrebno odstraniti kamniti drobir, jo spraviti na kup ter skopati kanale za odvodnjavanje. Kasneje so glino prekopali z motikami ter jo tlačili in gnetli z bosimi nogami. Za izdelavo opek so uporabljali kalupe, ki so jih posipali s peskom ali pepelom, da se glina ne bi prijelala na kalup. Posušili so jo najprej na zraku in nato v sušilnih kozolčkih, pokritih s streho. Kasneje so opeko zložili v peč in postopoma kurili. Ko je bilo dovolj vroče, so zazidali kurišča in odprtine zamazali, kasneje pa pustili, da se je peč ohladila (Koščević 1948; Nemeč 1989; Pšajd 2012; Križ 2016).

Z modernizacijo opekarn konec 19. in na začetku 20. stoletja so preproste peči počasi zamenjale krožne Hoffmanove peči (Nemeč 1989, 25).

4.2 Interpretacija arheoloških struktur

Pri interpretaciji najdišča smo posameznim strukturam, ki so bile označene le opisno ali zgolj omenjene, zaradi lažjega razumevanja naknadno podelili zaporedne številke SE.

Stratigrafska slika je dokaj preprosta, saj gre v našem primeru za enoobdobno najdišče. Pod rušo SE 1 in plastjo SE 2, ki se je formirala pod njo, se je v osrednjem delu izkopnega polja nahajala ruševina SE 5, ki je vsebovala veliko količino različnih vrst opeke, kot so zidaki, strešniki, slemenjaki in tlakovci, ter tudi redke odlomke lončenine in stekla. Ruševina SE 5 je prekrivala ostanke opečnate arhitekture oziroma objekta in smo jo interpretirali kot ruševino. Nastala je ob zrušitvi opečnate arhitekture pod njo.

Objekt pod ruševino SE 5 je bil pravokotne oblike, v dolžino je meril 7,90 m in v širino 6,80 m. Objekt je bil orientiran severozahod–jugovzhod, s sprednjo stranjo na južni strani. Na najvišjem, zahodnem delu, je bil ohranjen do višine 0,92 m. Grajen je bil iz opečnih zidakov, ki med seboj niso bili vezani z malto, temveč zgolj zloženi skupaj, torej

je šlo v tem primeru za suhi opečni zid. Severna stranica objekta SE 19 in vzhodna stranica objekta SE 21 sta bili na spodnjem delu vkopani v geološko osnovo, ki jo predstavlja rumena ilovica SE 15. Spodnji del zunanje strani zahodnega zidu SE 20 je bil zasut s plastjo rumene ilovice, pomešane s fragmenti opeke SE 27. Na ta način so omogočili dobro toplotno izolacijo objekta. Severni zid SE 19 in zahodni zid SE 20 sta v širino merila 0,80 m, vzhodni zid SE 21 je v višino meril 1,00 m, medtem ko je bila južna in hkrati sprednja stran objekta SE 22 znatno širša in je v širino merila 1,58 m, kar je posledica tega, da so na tem mestu peč kurili. Z južne strani so v objekt vodili štiri kanali, široki od 0,43 do 0,52 m. Na začetku oziroma na mestu, kjer se je nahajal južni zid, so imeli ti kanali dvignjen del, grajen iz treh vrst opek, poleg tega je bila površina zidu močno prežgana, kar je posledica kurjenja. Kanali so bili eden od drugega ločeni s tremi suhimi zidovi SE 23, SE 24 in SE 25, ki so bili grajeni iz podolžno zloženih zidakov in široki 0,95 m ter ponekod ohranjeni do višine 0,48 m. Na enem od vmesnih zidov se je ohranil stebriček SE 26, grajen iz opek, brez vezave malte. Stebriček predstavlja ostanek nadgradnje peči, kamor so zlagali opeko, ki so jo kasneje žgali. Objekt smo interpretirali kot peč za žganje opeke (sl. 11, 12).

Zahodno od objekta naj bi se po zapisih izkopavalca ohranili trije postamenti, ki so najverjetneje služili kot osnova za nošenje strešne konstrukcije. Iz grafične dokumentacije smo uspeli razbrati le dva postamenta SE 32 in SE 33, ki sta tudi označena na tlorisu peči (sl. 11). Žal tretji ni bil grafično dokumentiran, zato ga ni bilo mogoče locirati in umestiti na generalni tloris. Strešna konstrukcija je bila najverjetneje lesena, kot je bilo to v navadi. Kot omenja Ivica Križ, je konstrukcija za streho nad pečjo stala posebej, poleg tega je bila streha peči običajno poldrugi meter ali dva nad pečjo, da se ni vnela in da se je vroč zrak lahko prosto odvajal (Križ 2016, 24).

Ohranjena arhitektura pripada tipu t. i. poljskih opekarn, ki so predhodnice obratov, poznanih od časa industrializacije dalje. Podrobneje je strukturo poljskih peči in z njimi povezano proizvodnjo opek opisal Petar Koščević v monografiji *Poljske ciglane kao pomoćni pogoni kod radova na obnovi i izgradnji* iz leta 1948. Kot v našem primeru so bile v osnovi prve poljske peči običajno zgrajene na primitivni način s štirimi pravokotnimi stenami, pri čemer so bile stene izdelane iz surovih zidakov, bile so na dveh ali treh straneh vkopane v podlago, imele so leseno streho ter več kanalov za kurjenje (Koščević 1948, 25–26). Obok nad kuriščem je moral biti posebej trdno sestavljen, in to tako, da se kurišče med vžigom ne bi zrušilo ter tako zmanjšalo možnost pravilnega žganja (Koščević 1948, 30). Žal se v našem primeru oboki

11 Načrt poljske peči in njej pripadajočih struktur; M 1:100.

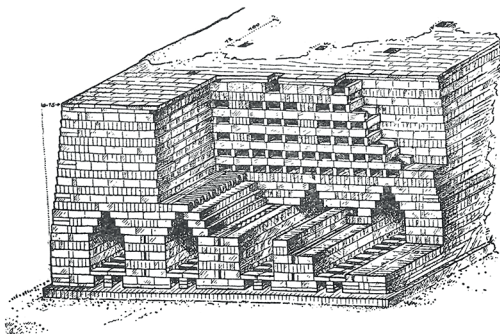

12 Pogled na poljsko peč z jugovzhoda.

niso ohranili, nakazuje jih le na enem izmed vmesnih zidov ohranjen stebriček iz zidakov SE 26. Na spodnjih slikah sta vidni rekonstrukcija poljske peči s prikazanim načinom zlaganja opek (sl. 13) in poljska peč, pokrita s streho (sl. 14).

Vzhodno od peči je bil odkrit zelo slabo ohranjen objekt oziroma prizidek (sl. 11, 15), ki je podobno kot peč grajen iz suhega opečnatega zidu, širokega 0,9 m. V dolžino je meril 5,6 m, v širino okoli 3 m. Od njega sta se ohranila le vzhodni zid SE 28 in severni zid SE 29. Vzhodni zid SE 28 je bil relativno dobro ohranjen, medtem ko so se od severnega zidu SE 29 ohranili le posamezni zidaki, preostali del je uničilo drevo, ki je zraslo na tem mestu po opustitvi

objekta. Znotraj objekta se je nahajal zid SE 30, dolg 0,75 m, širok 0,5 m in v višino ohranjen do 0,35 m. Južno, tik pred zidom je ležal tlak SE 31, grajen iz ploščatih opečnatih plošč in močno ožgan. Tlak je verjetno služil kot podlaga ognjišča. Domnevno je objekt predstavljal ostanke preprostega bivanjskega ali gospodarskega prostora, v katerem je bival oziroma deloval opekar v času, ko se je peč kurila. Če pogledamo primer iz Prekmurja, je bilo namreč v navadi, da je bil ciglar ves čas pri peči in si je napravil manjšo uto ter v njej spal (Pšajd 2012, 32). Sklepamo lahko, da so se tega posluževali opekarji tudi drugod.

13 Rekonstrukcija poljske peči s prikazanim načinom zlaganja opek (vir: Koščević 1948, 32).

14 Samčeva poljska peč na Ljubečni, ki je delovala do 80-ih let 20. stoletja (vir: Gorenšek, Hojnik Pešeč, Jakob 2006, 27).

15 Pogled na objekt oziroma prizidek peči s severovzhoda.

Pred pečjo je bila ohranjena ožgana ilovnata površina oziroma večji zravnani prostor SE 3 (sl. 11, 12), ki je služil kot manipulativni prostor peči. Na tej ploščadi pred pečjo so bili na treh mestih zloženi strešniki ali t. i. bobrovci, ki so jih izdelovali v tem obratu (SE 35, SE 36, SE 37).

Podolgovata nasipa ilovice SE 10 in SE 34 (sl. 10), v katera so bili primešani drobcji ožgane ilovice in zdrobljenih opek severozahodno in južno od objekta, sta najverjetneje predstavljala material, iz katerega so peko izdelovali.

Severozahodno od peči je bila v geološko osnovo vkopana večja jama SE 16 (sl. 10, 16), dolga 5,7 m in široka 4,2 m, z največjo globino 1,15 m. Jama je bila zapolnjena z ruševinsko plastjo SE 7, pod katero se je na zahodnem delu ohranil kompakten sloj gašenega apna SE 17 v velikosti 2,8 × 1 m. Na vzhodnem delu je bil sloj apna SE 18 dokaj krušljiv in ohranjen v velikosti 1,28 × 1,2 m. Glede na ostanke apna smo jamo interpretirali kot jamo za shranjevanje gašenega apna ali t. i. apneno jamo (sl. 12). V preteklosti so namreč gašeno apno shranjevali v preprostih jamah, vkopanih v zemljo ali v naravni kamniti apnenčevi steni. Glede na to, da je apnenec ena od primesi, ki so škodljive pri izdelavi ročno izdelanih zidakov in strešnikov (Koščević 1948, 6), apno skoraj zagotovo ni bilo uporabljano pri izdelavi opek. Poleg tega odvzeti vzorci strešnikov in zidakov apnenca niso vsebovali, z izjemo vzorca št. 6, ki je bil na površini posut z apnom (Rižnar 2019a). Gašeno apno se je običajno uporabljalo za pripravo malt za popravila zidov, tudi za estrihe in omete ter za izdelavo finih malt za freskoposlikave, štukature, dekoracije (Kavčič 2006). Apnena malta se je kot vezivo uporabljala pri izgradnji večine stavb, grajenih do leta 1900. V prid takšni uporabi apna govori tudi podatek, da je bil vzorec apnenca št. 8 prekrit z malto (Rižnar 2019b).

16 Jama za shranjevanje gašenega apna SE 16.

Zahodno in severno od objekta se je nahajala poglobitev SE 38 (sl. 10), ki je posledica kopanja surovine, v tem primeru glin, ki so jo nato uporabili kot surovino za izdelavo strešnikov. Severozahodno, izven izkopnega polja, leži podobna poglobitev oziroma glinokop, vendar večjih dimenzij. Glede na lidarski posnetek območja vse te poglobitve predstavljajo del obsežnega glinokopa severozahodno od najdišča (sl. 17).

Severozahodno od najdišča se v gozdu ob robovih glinokopa nahajata dve strukturi oziroma dva zaraščena nasipa, ki sta prav tako vidna na lidarskem posnetku. Za oba je izkopavalec domneval, da gre za peči, podobni naši (Žižek 2002; Žižek 2003). Iz lidarskega posnetka je razvidno, da gre za antropogeni strukturi, pri čemer gre pri severnejši strukturi nedvomno za objekt, medtem ko je južnejša struktura manj izrazita in lahko predstavlja tudi samo nasip ilovice (sl. 16).

17 Območje najdišča Gošča na lidarskem posnetku, na katerem je viden tudi obsežnejši glinokop (oziroma dva glinokopa) in dve antropogeni strukturi; vir: http://gis.arso.gov.si/evode/profile.aspx?id=atlas_voda_Lidar@Arso.

4.3 Interpretacija drobnega gradiva

Drobno gradivo je z izjemo opeke maloštevilno in ohranjeno izključno v odlomkih. Skupaj je bilo odkritih 150 drobnih najdb. Poleg najštevilčnejših odlomkov lončenine so bili odkriti tudi maloštevilni odlomki kovinskih in steklenih predmetov. Le en odlomek dna sodi v prazgodovinsko obdobje (G14), medtem ko so vse ostale najdbe novoveške oziroma nekatere tudi novodobne.

Pomembno mesto med najdbami zaseda opeka. V velikem številu so bile odkrite različne oblike opek. Zagotovo so v tej peči izdelovali strešnike (sl. 18), saj je bila večja količina teh zložena na več mestih na ploščadi pred pečjo. Po vsej verjetnosti pa so v peči izdelovali tudi zidake (sl. 18) in tlakovce, saj so v poljskih pečeh običajno žgali različne oblike opek in ne samo eno vrsto. Žal so vsi odvzeti vzorci opeke ohranjeni v odlomkih, so pa bile dimenzije posameznih vrst opeke podane v terenski dokumentaciji. Strešniki so merili 34 × 18 × 1,7 cm, zidaki 28 × 15 × 6 cm in tlakovci 29 × 18 × 4 cm.

Med lončenino so bili poleg številčnejših ostenj odkriti redki odlomki loncev (G1–G4, G20, G34) in skled (G5, G6, G21, G30, G38). Globoki posodi z izlivom pripada odlomek G22. Preostali odlomki lončenine, vključeni v katalog, predstavljajo odlomke dnov različnih posod (G9, G13, G24–G29, G35–G37, G39) in odlomek ročaja (G23).

Lonca z relativno močno izvihanim zaobljenim ustjem, stožčastim vratom in poudarjenim prehodom vratu v rame (G3, G20) imata analogije pri loncih iz Kostanjevice, datiranih v 17. in 18. stoletje (Slabe 1990, 47, t. 1: 1, t. 2: 1, 2, t. 4: 3), in dveh loncih iz Vodiškarejeve hiše v Nevljah, datiranih v 18. stoletje (Cevc 2006, 52, t. 2: 1, 3). Podobne lonce zasledimo tudi v Špeličevi hiši v Črnomlju (Jeršin Dereani 1997, t. 1: 1–3, t. 5: 1–4). V to skupino verjetno sodi tudi lonec, pri katerem prehod v rame ni ohranjen (G34).

Skleda z večkrat profiliranim ustjem ima svetlo zeleno do rumeno loščeno zunanjo površino ustja in celotno notranjo površino, po kateri so posejane temnejše zelene lise (G5). Podobno oblikovana skleda je bila odkrita v Špeličevi hiši v Črnomlju, in sicer v kontekstu 4. faze, datirane v 18. stoletje (Jeršin Dereani 1997, 44, t. 10: 1). Primerjave ima tudi skledi iz Ormoža, ki je ravno tako loščena na zunanji strani ustja ter notranji površini, prav tako so prisotne lise (Tomanič Jevremov 1997, kat. št. 41), ter v Osrednji knjižnici v Celju (Brišnik 2014, kat. št. 53). Tako oblikovana rumeno-zeleno loščena skleda iz Dunaja je umeščena v 17. stoletje (Harl 1981, 189, Kat. Nr. 350), medtem ko je malo plitvejša skleda

iz avstrijskega Waidhofna umeščena v 17. oziroma 18. stoletje (Dimt 1984, 8, Kat. Nr. 15).

V ruševinski plasti SE 5 odkrita konična skleda s pokončnim ustjem in zaobljenim prehodom v trup (G6) ima svetlo zeleno do rumeno loščeno zunanjo površino ustja in celotno notranjo površino. Prisoten je tudi žlebljen okras v obliki dveh horizontalnih linij ter temnejše zelene lise. Primerjave za to obliko skleda imamo v Špeličevi hiši v Črnomlju, in sicer pri skledi iz 4. faze, ki datira v 18. stoletje (Jeršin Dereani 1997, 44, t. 9: 3). Podobna ji je tudi skleda iz Stare stale, ki je malo bolj plitva in ni loščena ter je datirana v čas od 17. do 20. stoletja (Železnikar 2000, 116, št. 72).

Skledi G6 je po obliki podobna rumeno loščena konična skleda s pokončnim in rahlo uvihanim ustjem, ki pa ima malo bolj oster prehod v trup (G30). Podobna je skledi iz Špeličeve hiše v Črnomlju iz 6. faze, ki datira v 19. in 20. stoletje (Jeršin Dereani 1997, 44, t. 2: 1), ter skledi iz Preskarjeve bajte na Veliki Planini, ki je umeščena v čas od 17. do 19. stoletja (Železnikar 2000, 118, št. 75).

Konična skleda z močno odebeljenim in rahlo uvihanim ustjem (G21) ima na notranji površini rdeč glinen premaz. Sklede z močno odebeljenimi ustji so močno razširjene v času 17. in 18. stoletja v Sloveniji in tudi drugod. Odlomek skleda tega tipa je bil odkrit leta 2015 na Ptujskem gradu, vendar je imela skleda na notranji površini ostanke bele engobe ter rdeče slikanega motiva (Arh 2019, 83–84, sl. 79, kat. št. 535). Kasneje so bile pri raziskavah leta 2017 na Ptujskem gradu odkrite še štiri zeleno loščene sklede tega tipa (Arh 2020, 50, sl. 31, kat. št. 101, 188–190). Sklede s podobnimi ustji in slikanimi motivi so odkrite tudi pri Turški mački, na Muzejskem trgu 1 in 5 ter pri hotelu Evropa v Celju (Guštin, Jezeršek, Prošek 2001, kat. št. 94, 99, 102, 107, 118, 136, 137, 140, 145, 208), loščene različice pa pri Osrednji knjižnici v Celju (Brišnik 2014, kat. št. 57, 59).

18 Odlomek strešnika (levo) in odlomek zidaka (desno), odkrita v ruševini SE 5.

19 Keramični predmeti, odkriti v ruševini SE 5.

Prisotne so na gradu Šalek, kjer pa nastopa belo slikanje na rdečo podlago, motivika je mreža oziroma križajoče se črte v geometrijsko zamejenem polju. Danijela Brišnik na podlagi analogij z Dunaja te sklede umešča v prvo polovico 17. stoletja (Brišnik, Ravnikar 1999, 57, t. 7: 35, 36). Podobno oblikovana ustja zasledimo tudi pri skledah na Pohorskem dvoru, vendar te sklede nimajo okrasa (Mihelič 2016, kat. št. 251, 252, 297). V avstrijskem Eferdingu so neokrašene ter z rastlinskimi in geometrijskimi motivi okrašene sklede s podobnimi ustji umeščene v 1. polovico 17. stoletja (Kaltenberger 2009, 436, 462–477, Taf. 172: EF-L 121, Taf. 184–191). V Waidhofnu odkrita skleda ima zeleno loščeno notranjo površino ter je neokrašena. Datirana je v 17. oziroma 18. stoletje (Dimt 1984, 8, Kat. Nr. 11). Na hrvaški utrdbi Čanjevo so odkrite številne sklede z odebeljenim ustjem, pri čemer imajo nekatere trup koničen, druge zalomljen. Glede na način okraševanja so datirane v čas od 16. do 18. stoletja (Čimin 2008, 127–128, t. 10: 4, 6, t. 11, t. 12, t. 13).

Odlomek krožnika ali sklede, ki ima notranjo površino premazano z belo enogobo, okrašeno s slikanjem v zeleni in rjavi barvi pod prozoren lošč (G7), ima primerjave na avstrijskem najdišču Melk, kjer se krožniki s podobno slikano izvedbo okrasa na belo enogobo pod prozoren lošč pojavljajo nekje od druge polovice 17. stoletja do prve polovice 18. stoletja (Kraschitzer 2007, 27–28, Kat. Nr. 178–180). V prvo polovico 18. stoletja je datirana skleda iz samostana v Osijeku (Horvat, Biondić 2007, 90, kat. št. 119).

Med keramičnimi najdbami izstopajo trije večji predmeti (sl. 19; G10–G12). V dveh primerih gre za podolgovata masivna odlomka z ovalnim presekom (G10, G11). En odlomek ima na eni strani slabo vidne odtise prstov, na drugi strani odtise krožcev. Po obliki spominjata na odlomka ročajev, morda sta celo pripadala istemu predmetu oziroma ročaju. Tretji odlomek je pripadal večji masivni plošči, ki ima gladko zunanjo in grobo notranjo površino (G12). Na enem delu je ohranjen rob predmeta. Na zunanji strani je

na površino apliciran odebeljen del, ki pa je žal odlomljen. Glede na dimenzije bi lahko temu predmetu pripadala prej omenjena odlomka ročajev. Na ta način bi ta predmet predstavljala nekakšen pokrov precejšnjih dimenzij. Kanale, ki so vodili v peč, so med žganjem zaprli in morda je prav ta pokrov služil za zapiranje enega izmed kanalov oziroma odprtin, ki so vodile v peč.

Kovinske in steklene najdbe so redke. Med kovinskimi najdbami lahko izpostavimo odlomek železne podkve (G15), železen okov, ki je morda pripadal modelu za izdelovanje opeke (G31), ter cinast gumb (G32). Med steklenim gradivom so bili poleg ostenj različnih steklenih posod odkriti odlomek dna steklenice (G19), ročaj vrča (G16), medicinska steklenička (G33) in dva dna steklenih posod (G17, G18).

Odlomek ovalnega dna steklenice, ki je vbočeno (G19), je izdelan iz prozornega modro-zelenega stekla. Na eni strani ima vbočen del oziroma gubo. Druga stran ni ohranjena, vendar je bila verjetno podobno oblikovana. Podobno oblikovano dno steklenice z vbočnim delom je bilo odkrito v Ljubljani ter izhaja iz 17. stoletja (Kos 2007, kat. št. 240, t. 27: 9). Drugi odlomek stekla, ki ga lahko časovno umestimo, je iz brezbarvnega prozornega stekla izdelana majhna steklenička z okroglim tlorisom in ravnim dnom (G33). Izdelek je uvožen iz Združenih držav Amerike. Na dnu ima napis v pozitivnem reliefu *TC W CO, TYPE 3, 8, USA* in je eden izdelkov podjetja T. C. Wheaton Company, ki je bilo ustanovljeno leta 1888 v mestu Millville v ameriški zvezni državi New Jersey in je izdelovalo farmacevtsko oziroma medicinsko steklo, kasneje tudi stekleničke za parfume oziroma kozmetiko. Steklenička zagotovo izvira iz prve polovice 20. stoletja, saj se je oznaka *TC W CO* na dnu steklenič v tej obliki uporabljala šele po letu 1900 (Griffenhagen, Bogard 1999).

5 Analize

5.1 Analize opeke

Igor Rižnar

Makroskopsko je bilo pregledanih osem vzorcev opeke. Vsi vzorci so bili odkriti v ruševini peči SE 5.

Vzorec 1, SE 5 (sl. 20)

Večji kos rdeče strešne opeke. V opeki je približno 20 % do 1 mm velikih kremenovih zrn, ki so opekarski masi dodana kot pustilo in so enakomerno razporejena po celotnem volumnu. Zrna so v glavnem oglata in nesortirana, iz česar lahko sklepamo, da so jih dodali v obliki agregata, ki so ga pridobili z drobljenjem. Precejšen delež rdečih kremenovih zrn lahko kaže, da je kremenov agregat pridobljen z drobljenjem rdečega kremenovega peščenjaka, ki je v Sloveniji razmeroma pogost v klastitih Groedenske formacije, vsebuje pa tudi delež glinencev, ki se opekarski masi običajno dodaja za zniževanje tališča.

20 Vzorec 1, odlomek strešnika iz SE 5.

Vzorec 2, SE 5 (sl. 21)

Vzorec 2 predstavlja del strešne opeke, ki je izdelana iz opekarske mase brez pustil. Kremenova zrna so prisotna le na površini izdelka. Gre za oglata kremenova zrna, ki merijo povprečno 0,2 mm, posamezna zrna pa so velika tudi do 1 mm. V izdelku je približno 2 % por, ki so posledica zračnih mehurčkov v glini.

21 Vzorec 2, odlomek strešnika iz SE 5.

Vzorec 3, SE 5 (sl. 22)

Fragment zidaka. V opekarski masi je do 5 % črnih zrn, ki so lahko dodana kot vir železovega hidroksida, lahko pa so tudi naravna. V t. i. pliokvartarnih glinah na območju krške kotline so namreč limonitne konkrecije zelo običajen pojav in lahko merijo tudi do 1 cm. Zelo drobna zrna kremenca, do 0,2 mm, so prisotna le na površini izdelka, na podlagi česar domnevamo, da gre za fasadno opeko. Por je manj kot 1 %, merijo pa do 1 mm in so sferičnih oblik, torej gre za zračne mehurčke.

22 Vzorec 3, odlomek zidaka iz SE 5.

Vzorec 6, SE 5 (sl. 25)

Fragment kvadrastega zidaka. V masi so posamezni, dobro zaobljeni, do 5 mm veliki prodniki belega kremenca, za katere menimo, da so naravna sestavina sedimenta (opekarske glin). Opeka je močno higroskopna. Na površini je bil izdelek pred žganjem posut z apnenčevim agregatom zrnivosti do 5 mm. Apnenec je že deloma spremenjen v apno in porozen, tako da težko govorimo o pripadnosti oziroma provenienci kamnine, iz katere je proizveden agregat, uporabljen za »posip«.

Vzorec 4 (G10, sl. 23) in vzorec 13 (G11), SE 5

V obeh primerih gre za »lončarska« izdelka. Masa obeh izdelkov je praktično enaka, vsebuje manj kot 5 % črnih, makroskopsko sicer neprepoznanih zrn, vendar menimo, da gre za drobne limonitne konkrecije. V vzorcu 4 so sferične pore, ki predstavljajo do 5 % volumna, medtem ko jih v vzorcu 13 praktično ni.

23 Vzorec 4, odlomek keramičnega predmeta iz SE 5.

25 Vzorec 6, odlomek zidaka iz SE 5.

Vzorec 5, SE 5 (sl. 24)

Vzorec predstavlja fragment kvadrastega zidaka. Opeka je za spoznanje temnejša od ostalih primerkov, pa tudi manj higroskopna, iz česar sklepam, da je žgana na nekoliko višji temperaturi. V masi je do 2 % črnih, slabo zaobljenih, makroskopsko nedoločljivih litičnih delcev, velikih do 5 mm. Menimo, da gre za drobce limonita, ki je lahko prisoten že v sedimentu (ilovici). Poleg teh so v masi tudi drobna, sporadična zrna kremenca, vendar je njihov delež veliko premajhen, da bi jih lahko obravnavali kot pustilo. Drobnozrnat kremenov agregat (posip) je prisoten le na površini izdelka, kjer prekriva celotno površino izdelka. Najverjetneje gre za fasadno opeko.

24 Vzorec 5, odlomek zidaka iz SE 5.

Vzorec 12 (G12), SE 5 (sl. 26)

Masa, iz katere je izdelan artefakt, je v osnovi brez dodanih pustil, najdemo jih le na spodnji strani artefakta, kot bi bil agregat zgolj posut po površini. Gre za oglata zrna prozornega kremenca, ki merijo do 1 mm, velika večina zrn pa meri približno 0,5 mm. Vsekakor gre za drug vir kremenca kot v primeru vzorca 1. V črepinji so poleg dodanega pustila še drobcji jaspisa in svetlejše nekarbonatne kamnine, morda tufa. Ta zrna so precej večja od omenjenega kremenovega agregata in merijo do 10 mm. So srednje zaobljena in ne prav pogosta (manj kot 2 %), iz česar lahko sklepamo, da gre za zrna, ki so prisotna v naravni (neprocisirani) glini. Črepinja ima tudi precejšnjo poroznost (5 do 10 %). Pore so planarne in sferične. Odsotnost potemnelih sten por kaže, da gre za mehurčke v glini, torej masa ni bila (dovolj) pregnetena pred uporabo. Morda gre za neuspeh izdelka.

26 Vzorec 12, odlomek keramičnega predmeta iz SE 5.

5.2 Analize kamnin

Igor Rižnar

Pregledani so bili štirje vzorci kamnin. Vsi vzorci so bili odkriti v ruševini peči SE 5.

Vzorec 7, SE 5 (sl. 27)

Vzorec predstavlja slabo zaobljen fragment belega mikritnega apnenca tipa mudstone s temnimi kalcitnimi žilami. Apnenec ima dobro izražen školjkast lom z gladko površino. V apnencu so prisotne do 1,5 mm debele temne kalcitne žile. Na podlagi makroskopskega pregleda bi kamnino pogojno lahko uvrstil v apnenec Bianconske formacije, ki izdanja tudi v Gorjancih. Vzorec je obdan s tanko kopučasto skorjo kalcitnega cementa, kakršen se pogosto pojavlja na predmetih, ki so prekriti oziroma pokopani pod ruševinami, ki vsebujejo apneno malto.

27 Vzorec 7, odlomek belega mikritnega apnenca iz SE 5.

Vzorec 8, SE 5 (sl. 28)

Gre za drobec belega mikritnega apnenca tipa *mudstone* do *wackestone* z zelo redkimi kalciferami in manganovimi dendriti. Kamnina je na površini nekoliko porozna oziroma preperela, v jedru pa je sveža in ima dobro izražen školjkast lom. V kamnini je prisotna 1 mm debela razpoka, zapolnjena z debeloznatim temnim kalcitom. Kristali merijo do 0,5 mm. Glede na deloma zaobljen presek drobca ni izključeno, da gre za prodnik, ravna ploskev pa je posledica tektonsko inducirane razkolnosti v kamnini. Na podlagi makroskopskega pregleda menim, da gre lahko za drobec ali prodnik apnenca bianconske formacije, ki je jursko-kredne starosti. Takšne kamnine so prisotne na Gorjancih, od koder so lahko drobci kamnin kot prodniki transportirani navzdol, severno v t. i. šentjernejski vršaj, ki ga vzdolž severnega roba erodira Krka, ki prenaša ta prod dalje proti vzhodu. Drobec apnenca je obdan z malto.

28 Vzorec 8, odlomek belega mikritnega apnenca iz SE 5.

Vzorec 9, SE 5 (sl. 29)

Vzorec predstavlja zelo slabo zaobljen fragment belega mikritnega apnenca, enakega kot vzorec 8. Ravne ploskve so posledica tektonsko inducirane razkolutnosti, sicer pa v kamnini ni makroskopsko opaznih fosilov. Tudi zaobljenost je tako slabo izražena, da težko presodimo, ali gre za prodnik ali ne. Kamnina je na površini nekoliko porozna.

29 Vzorec 9, odlomek belega mikritnega apnenca iz SE 5.

Vzorec 11, SE 5 (sl. 30)

Vzorec predstavlja nekoliko zaobljen drobec belega apnenca, ki pa je na površini močno porozen, pravzaprav korteks ni več apnenec temveč apno. Menimo, da gre za lahko za drobec apnenca iz apnenice.

30 Vzorec 11, odlomek belega apnenca iz SE 5.

5.3 Živalski ostanki

Borut Toškan

Zbir analiziranih živalskih ostankov z najdišča Gošča (izkopavanja iz leta 2002) vključuje le dve najdbi, ki sta obe tudi taksonomsko in anatomsko opredeljivi. Obe kaže postaviti v kontekst dobro ohranjenih ostankov opekarskega obrata in njemu pripadajočih struktur iz sredine 18. do 20. stoletja. V ruševini na osrednjem delu izkopnega polja (sektor I, kv. 11: SE 5) je bila na globini 0,35 m odkrita delno poškodovana leva spodnja čeljustnica domačega prašiča (*Sus domesticus*), v kateri so bili še vedno ohranjeni posamezni zobje (tj. P_2-M_2). Opredelitev do vrste je bila izvedena na podlagi širine krone prvega spodnjega kočnika (M1), ki znaša 10,5 mm in je za divjega prašiča (*Sus scrofa*) preskromna. Svinjina je bila v srednjeveškem času lokalno zelo cenjena, po njej pa so v večjih količinah praviloma dostopali le predstavniki posvetnih višjih slojev. S prehodom v novi vek je postala širše dostopna, zaradi česar je njena ekskluzivnost upadla (glej npr. Toškan 2013; 2016).

Edina druga arheozoološka najdba z Gošče je bila odkrita med podiranjem profila na območju sektorjev/kvadrantov II, III/16, 16A, 17. Gre za v celoti ohranjeno desno lopatico domače mačke (*Felis catus*), ki se v lokalnih arheoloških kontekstih pojavlja razmeroma redko (za najdbe iz časa poznega srednjega oziroma zgodnjega novega veka glej npr. Toškan 2013, 86–89; 2017, tab. 3). Tudi v tem primeru je bila opredelitev do ravni vrste mogoča zaradi pridobljenih metričnih podatkov (npr. dolžina oziroma širina sklepne jamice = 11,0 oziroma 8,7 mm; najmanjša širina na območju vratu = 12,2 mm). Pri divji mački (*Felis silvestris*) je isti skeletni element znatno večji (Kratochvíl 1976).

Arheološko najdišča Gošča (EŠD 15544) je bilo raziskano v okviru izgradnje avtocestnega odseka Ljubljana–Obrežje in sodi med manjša, vendar relativno dobro ohranjena enoobdobna najdišča. Je eno redkih raziskanih najdišč iz časa novega veka ter dopolnjuje sliko o opekarstvu in izdelavi opek v tem času. Dejansko gre za prvo sistematično raziskano in objavljeno novoveško poljsko peč v Sloveniji.

Arheološka izkopavanja so razkrila dobro ohranjeno arhitekturo poljske peči s pripadajočimi strukturami, kot so domnevno skromen bivanjski prostor opekarja, jama za shranjevanje gašenega apna ter depresija, kjer so kopali surovino. Glede na odkrite zidake, tlakovce in strešnike domnevamo, da so v tem obratu izdelovali vse te oblike opek, zagotovo pa so na tem mestu izdelovali strešnike, ki so bili na več mestih zloženi pred pečjo.

Drobne najdbe, odkrite v ruševini peči SE 5, njeno uporabo umeščajo nekje v čas 17. oziroma 18. stoletja. Glede na to, da je 1. vojaški karti za Notranjo Avstrijo iz let 1784 do 1785 na tem območju viden objekt, ki ga kasneje na Franciscejskem katastru in kasnejših kartah ne zasledimo več, domnevamo, da bi lahko predstavljal lončarski obrat. Posledično ga lahko datiramo v tretjo četrtino 18. stoletja, kar se ujema z datacijo drobnega gradiva, odkritega v ruševini peči. Opuščen je moral biti pred letom 1825, saj ga na Franciscejskem katastru za Kranjsko ne opazimo več. Glede na to, da je bil tovrsten objekt v tistem času najverjetneje namenjen proizvodnji različnih vrst opek in da je bila v neposredni bližini odkrita jama za shranjevanje gašenega apna, ki se je v tistem času uporabljalo pri gradnjah in obnovah, je potrebno razmišljati v smeri, da bi lahko bil celoten obrat namenjen obnovi ali celo izgradnji kakšnega sakralnega ali grajskega objekta v bližini, saj je v tem času velika večina bivalnih objektov v vaseh še vedno izdelanih iz lesa, kamna in kvečjemu zamazana z ilovico. Leta 1761 naj bi bila pozidana cerkev sv. Jurija v bližnjem kraju Grmovlje, ki je od najdišča oddaljena okoli 2 km in morda je prav ta obrat priskrbel material za izgradnjo te cerkve. Zagotovo pa so se v bližnji okolici tudi kasneje (morda tudi prej) odvijale določene aktivnosti, povezane s kopanjem gline in izdelavo opek. Določene najdbe iz vrhnjih plasti namreč izvirajo iz začetka 20. stoletja, poleg tega je na lidarskem posnetku

razvidno, da je depresija severozahodno od peči, ki je posledica kopanja gline, del obsežnejšega glinokopa oziroma dveh glinokopov, na robu katerih sta vidna večja objekta, ki domnevno predstavljata lončarska obrata.

7 Gošča

Monika Arh

The archaeological site of Gošča (EŠD 15544) was researched within the project of highway construction, i.e. the section Ljubljana–Obrežje, and belongs among smaller, yet relatively well preserved single-period sites. It is one of the rare researched sites from the Modern Period and supplements the image of brickworks and brick manufacturing in this time. It is actually the first systematically researched and published Modern Period brick-making kiln in Slovenia.

Archaeological excavations unearthed the well-preserved architecture of a brick-making kiln with structures belonging to it, such as the presumably modest living space for the brickmaker, the pit for the storing of slaked lime, and a depression where the raw material was dug. Considering the discovered bricks, pavestones, and roofing tiles we assume that all these forms of bricks were manufactured in this facility, while roofing tiles were certainly made here since they were stacked up in front of the kiln in several places.

Small finds discovered in the destruction layer of kiln SU 5 place its use somewhere in the time of the 17th or 18th century. Due to the fact that in this area a structure can be seen on the 1st military map for Inner Austria from 1784 to 1785, which is later on the Franciscan Cadastre and later maps no longer found, we assume that it could represent a brickyard. Consequently, it can be dated to the third quarter of the 18th century, which matches the dating of small finds discovered in the destruction layer of the kiln. It had to be abandoned prior to 1825, since it can no longer be seen on the Franciscan Cadastre for Carniola. Considering that such a facility in that time most probably had to be intended for the making of various types of bricks and that a pit for the storing of slaked lime was discovered in the immediate vicinity (such facilities were in that time used for construction and renovation), we have to think in the direction that the entire facility could have been intended for the renovation or even construction of a sacral or castle construction nearby, because the majority of houses in villages of the time were still made of wood, stone, and, at best, putted with loam. In 1761, the church of St Jurij in nearby Grmovlje was supposedly built, which is approximately 2 km away from the site, and it could have been this facility that provided the material for its construction. It is certain that in

its immediate vicinity certain activities were carried out also later (possibly even before), which were connected to the digging of clay and making of bricks. Namely, certain finds from the top layers originate from the beginning of the 20th century, while additionally the Lidar image shows that a depression north-west of the kiln, which is the consequence of clay mining, is part of a more extensive clay pit or two clay pits, at the edge of which two larger facilities can be seen that supposedly represent brickyards.

Agencija RS za okolje. Lidar. Dostopno na: http://gis.arso.gov.si/evode/profile.aspx?id=atlas_voda_Lidar@Arso (3.9.2019).

ANSI 1975, *Arheološka najdišča Slovenije*. – Ljubljana.

ARH, M. 2019, Opredelitev visokosrednjeveških, poznosrednjeveških in novoveških najdb. – V: E. Lazar in M. Arh, *Končno poročilo o arheoloških raziskavah na gradu Ptuj ob prenovi južnega obzidja 2015*, Ptuj, 62–122 (neobjavljeno).

ARH, M. 2020, Analiza drobnega gradiva iz testne sonde 1. – V: G. Rutar, M. Murko in M. Arh, *Poročilo o izvedbi predhodnih arheoloških raziskav na območju predvidene sanacije podpornega zidu J-1 na gradu Ptuj*, Ljubljana, 35–73 (neobjavljeno).

BRIŠNIK, D. 2014, Srednjeveško in zgodnje novoveško gradivo z najdišča Osrednja knjižnica Celje. – V: M. Bausovac (ur.), *Vivas Felix Celeia, Arheološko najdišče Osrednja knjižnica Celje*, Celeia Antiqua 1, Celje, 147–167.

BRIŠNIK, D. in T. RAVNIKAR 1999, *Grad Šalek*. – Velenje.

CEVC, T. 2006, Vodiškarjeva kmečka hiša v Nevljah s konca 16. stoletja. – *Kamniški zbornik* 18, 47–58.

ČIMIN, R. 2008a, Keramički nalazi s utvde Čanjevo. – V: L. Bekić (ur.), *Utvrdna Čanjevo, Istraživanja 2003–2007*, Visoko, 121–189.

DJURIĆ, B. in I. PINTÉR 2001, *Poročilo o rezultatih arheološkega pregleda na potencialnih najdiščih AC odseka Kronovo-Smednik*, Ljubljana.

DULAR, A. 1991, *Prazgodovinska grobišča v okolici Vinjega vrha nad Belo Cerkvijo. Šmarjeta II*. – Katalogi in monografije 26, Ljubljana.

DIMT, G. 1984, *Fundkeramik des 15.–18. Jh. Sonderausstellung vom 12.9.1984 bis 31.12.1984 im Linzer Schlossmuseum*. – Linz.

Geološki zavod Slovenije. *Osnovna geološka karta Slovenije*. Dostopno na: <https://biotit.geo-zs.si/ogk100/> (3. 9. 2019).

GORENŠEK, K., V. HOJNIK PEŠEC in M. JAKOB 2006, *Speča krajljica se prebuja*. – Raziskovalna naloga, Osnovna šola Ljubečna, Ljubečna (neobjavljeno).

GRIFFENHAGEN, G. B. in M. BOGARD 1999, *History of Drug Containers and Their Labels*. – American Institute of the History of Pharmacy, Madison.

GUŠTIN, M., M. JEZERŠEK in N. PROŠEK 2001, Katalog keramičnih najdb iz Celja. – V: M. Guštin (ur.), *Srednjeveško Celje*, Archaologia Historica Slovenica 3, Ljubljana, 195–238.

HARL, O. 1981, *Keramische Bodenfunde aus Wien: Mittelalter, Neuzeit*. – Wien.

HORVAT, I. in R. BIONDIĆ 2007, *Keramika i staklo 17. i 18. stoljeća iz starog franjevačkog samostana: Katalog izložbe*. – Osijek.

HUDOKLIN, A. 2001, Krakovski gozd. – *Društvo za opazovanje in preučevanje ptic Slovenije* 8, Ljubljana.

JERŠIN DEREANI, M. 1997, *Špeličeva hiša v Črnomlju*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana (neobjavljeno).

KALTENBERGER, A. 2009, *Keramik des Mittelalters und der Neuzeit in Oberösterreich*. – Studien zur Kulturgeschichte von Oberösterreich 23, Band 2: Katalog, Linz.

KAVČIČ, M. 2006, *Apno: navodila za pripravo apnenih malt, ometavanje in ohranjanje historičnih ometov*. – Ljubljana.

KINK, B. 2011, Herpetološke značilnosti in naravovarstveni pomen Krakovskega gozda. – *Varstvo narave* 25, 71–86.

KOS, M. 2007, *Steklo iz 15. in 16. stoletja*. – Ljubljana.

KOŠČEVIĆ, P. 1948, *Poljske ciglane kao pomoćni pogoni kod radova na obnovi in izgradnji (poljoopekarke)*. – Mala zadružna knjižnica br. 5, Zagreb.

KRAMBERGER, L. 2000, Nova odkritja iz področja opekarništva v Gornji Radgoni. – *Glasilo* (Zgodovinsko društvo) VII/2, 36–46.

KRASCHITZER, J. 2007, Das keramische Fundmaterial aus dem Keller des Hauses Rathausplatz 11 in Melk. – V: M. Krenn, J. Kraschitzer, D. Schön in J. Wagner, *Koch- und Tafelgeschirr des 18. Jahrhunderts: Ein Keramikfundkomplex aus Melk, Niederösterreich*, Fundberichte aus Österreich Materialheft 17, 17–51.

KRATOCHVÍL, Z. 1976, Das Postkranialskelett der Wild- und Hauskatze (*Felis silvestris* und *F. lybica*, *F. catus*). – *Acta Sc. Nat. Brno* 10 (6), 1–43.

KRIŽ, B. 2014, Vinji vrh pri Beli Cerkvi – arheološko najdišče Vinji vrh – Šmarjeta. – *Varstvo spomenikov* 49, 270.

KRIŽ, I. 2016, *V opeko vtisnjen čas: opekarstvo na Dolenjskem*. – Katalog razstave, Novo mesto.

LIPOGLAVŠEK RAKOVEC, S. 1951, Krška kotlina: študija o geomorfološkem razvoju. – *Geografski vestnik* 23, 85–108.

MASON, P., A. MAGDIČ in I. PINTÉR 2006, Vinji vrh pri Beli Cerkvi – arheološko območje Vinji vrh. – *Varstvo spomenikov* 39–41, 43–44.

MASON, P., S. OLIČ in I. PINTÉR 2006, Vinji vrh pri Beli Cerkvi – arheološko območje Vinji vrh. – *Varstvo spomenikov* 39–41, 234.

MASON, P. in V. MERC 2010, Vinji vrh pri Beli Cerkvi – arheološko območje Vinji vrh. – *Varstvo spomenikov* 46, 257–258.

- MIHELIČ, A. 2016, *Arheološka izkopavanja na Pohorskem dvoru v letu 2007*. – Diplomsko delo. Oddelek za arheologijo, Filozofska fakulteta, Univerza v Ljubljani, Ljubljana (neobjavljeno).
- NEMEC, N. 1989, *Bilje. Kronika*. – Nova Gorica.
- POČKAR, I. 2000, Opekarstvo in opekarji v Brežicah. – *Rast* 11/6, 525–536.
- POČKAR, I. 2001, Opekarstvo in opekarji v Brežicah. – *Rast* 12/1, 33–49.
- PŠAJD, J. 2012, *Ciglarstvo na Melincih: pa smo delali opeko!* – Beltinci.
- RAJŠP, V. in A. SERŠE 1995, *Slovenija na vojaškem zemljevidu 1763–1787*, zvezek 1, sekcija 221. – Ljubljana.
- RIŽNAR, I. 2019a, *Poročilo o preiskavi vzorcev opeke z arheološkega najdišča Gošča*. – Ljubljana (neobjavljeno).
- RIŽNAR, I. 2019b, *Poročilo o preiskavi vzorcev kamnin z arheološkega najdišča Gošča*. – Ljubljana (neobjavljeno).
- SAPAČ, I. 2015, Grad Raka in njegov stavbni razvoj. – V: I. Vizlar (ur.), *Raka, ljudje in vino. Zbornik ob deseti obletnici delovanja Društva vinogradnikov Raka*, Raka, 47–56.
- SLABE, M. 1990, Kostanjevica na Krki, Arheološka raziskava avg. 1986. – *Varstvo spomenikov* 32, 31–49.
- SLOKAR, I. 1960, Zgodovina ljubljanskih opekarn od leta 1732 do leta 1860. – *Kronika* 8/1, 40–50.
- SLOKAR, I. 1961, Zgodovina ljubljanskih opekarn od XVI. stoletja do leta 1731. – *Kronika* 9/3, 157–160.
- STARE, V. 1973, *Prazgodovina Šmarjete*. – Katalogi in monografije 10, Ljubljana.
- ŠRIBAR, V. 1974, *Otok pri Dobravi (freisinški trg Gutenwerth). Vodnik*. – Novo mesto.
- TICA, G. 1999, *Poročilo o rezultatih ekstenzivnega arheološkega pregleda*, Ljubljana.
- TOMANIČ JEVREMOV, M. 1997, Ormož. – V: M. Guštin in K. Predovnik (ur.), *Drobci nekega vsakdana*, Archaeologia historica Slovenica 3, Ljubljana, 107–139.
- TOŠKAN, B. 2013, Živalski ostanki. – V: B. Štular (ur.), *Grad Smednik. Raziskave 2011–2012*, Monografije CPA, Ljubljana, 79–90.
- TOŠKAN, B. 2016, Povej mi, kaj ješ, in povedal ti bom, kdo si. Živalski ostanki iz poznosrednjeveškega in zgodnjenovoveškega dvorca Grinfels. – V: S. Djura Jelenko (ur.), *Dvorec Grinfels: katalog občasne razstave*, Slovenj Gradec, 180–202.
- TOŠKAN, B. 2017, Živalski ostanki iz poznosrednjeveškega in zgodnjenovoveškega Slovenj Gradca. – V: S. Djura Jelenko (ur.), *Točka v času: arheološko najdišče Slovenj Gradec - glasbena šola 2009/2010*, Slovenj Gradec, 83–91.
- ŽELEZNIKAR, J. 2000, Katalog. – V: T. Cevc (ur.), *Lončene posode pastirjev. Sklede in latvice iz poznega srednjega in novega veka iz planin v Kamniških Alpah*, Ljubljana, 77–123.
- ŽIŽEK, I. 2002, *Gošča 2002 – Poročilo o zaščitnem arheološkem izkopavanju na lokaciji Gošča na trasi Ac Smednik–Kronovo*. – Novo mesto (neobjavljeno).
- ŽIŽEK, I. 2003, Gošča. – V: D. Prešeren (ur.), *Zemlja pod vašimi nogami, Arheologija na avtocestah Slovenije*. Vodnik po najdiščih, Ljubljana, 137–138.

9 Katalog stratigrafskih enot

Monika Arh

V poglavju so opisane posamezne stratigrafske enote najdišča. Pri raziskavah so bile določene stratigrafske enote oštevilčene s številkami 1 do 12, medtem ko so določene stratigrafske enote zgolj omenjene oziroma delno opisane. Slednjim smo naknadno dodali številke stratigrafskih enot (13 do 38) in podali vsaj osnovni opis, pri čemer smo upoštevali obstoječo dokumentacijo (terenski dnevnik, terenske risbe in fotografije).

9.1 Plasti

SE 1 – sek. I–IV

Temnorjava humozna plast, debeline med 0,07 in 0,15 m. V plasti, ki se je nahajala v celotnem izkopnem polju, so bile najdene večje količine različnih oblik novoveške opeke ter najdbe, izdelane iz kovine (G31–32), stekla (G33) in keramike (G34–37). Ruša.

SE 2 – sek. I, III

Rjava ilovnata plast, ki se je nahajala pod SE 1 na globini 0,15 do 0,25 m in v kateri so se nahajali drobci oglja, odlomki apnenca, večje količine odlomkov novoveške opeke (zidaki, strešniki in odlomki slemenjakov), odlomki novoveške kovine, stekla in lončenine (G30). Plast se je formirala po nastanku ruševine SE 5, ki jo prekriva. Močno je bila poškodovana na mestih, kjer so rasla drevesa.

SE 4 – sek. I, II, IV

Sivkasto rjava ilovnata plast, v kateri so se nahajali zdrobljeni odlomki apnenca in večje količine odlomkov novoveške opeke (zidaki, strešniki in plošče za tlak), odlomki novoveške kovine (G15), stekla (G16–19) in lončenine (G14, G20–29).

SE 6 – sek. III

Siva podolgovata ilovnata plast severno od peči, ki se je raztezala v smeri jugovzhod–severozahod ter prekrivala ruševino SE 5 na severozahodnem delu.

SE 8 – sek. I

Velika količina novoveške opeke (zidaki in strešniki), premešana z rumeno ilovico in posameznimi drobcami oglja. Nahajala se je ob severnem profilu sektorja I, vzhodno od SE 7. Ruševinska plast.

SE 5 – sek. I–III

Velika količina novoveške opeke (zidaki, strešniki, slemenjaki in tlakovci), premešana z rumeno ilovico. Znotraj ruševine so se na določenih delih nahajale močnejše koncentracije rdeče ožgane ilovice. Poleg opeke predstavljajo drobno gradivo redki odlomki stekla in odlomki lončenine (G1–12). Plast se je nahajala pod SE 1, v sektorjih I in III tudi pod SE 2, na severozahodnem delu tudi pod SE 6 ter nad pečjo in nad tlakom SE 3. Ruševina peči.

SE 9 – sek. I

Plast sive in rumene ilovice vzhodno od peči, v kateri so se nahajali posamezni odlomki novoveške opeke. Nahajala se je pod SE 2 ter nad SE 4.

SE 15 – sek. I–IV

Sterilna plast rumene ilovice. Geološka osnova.

9.2 Peč in prizidek k peči

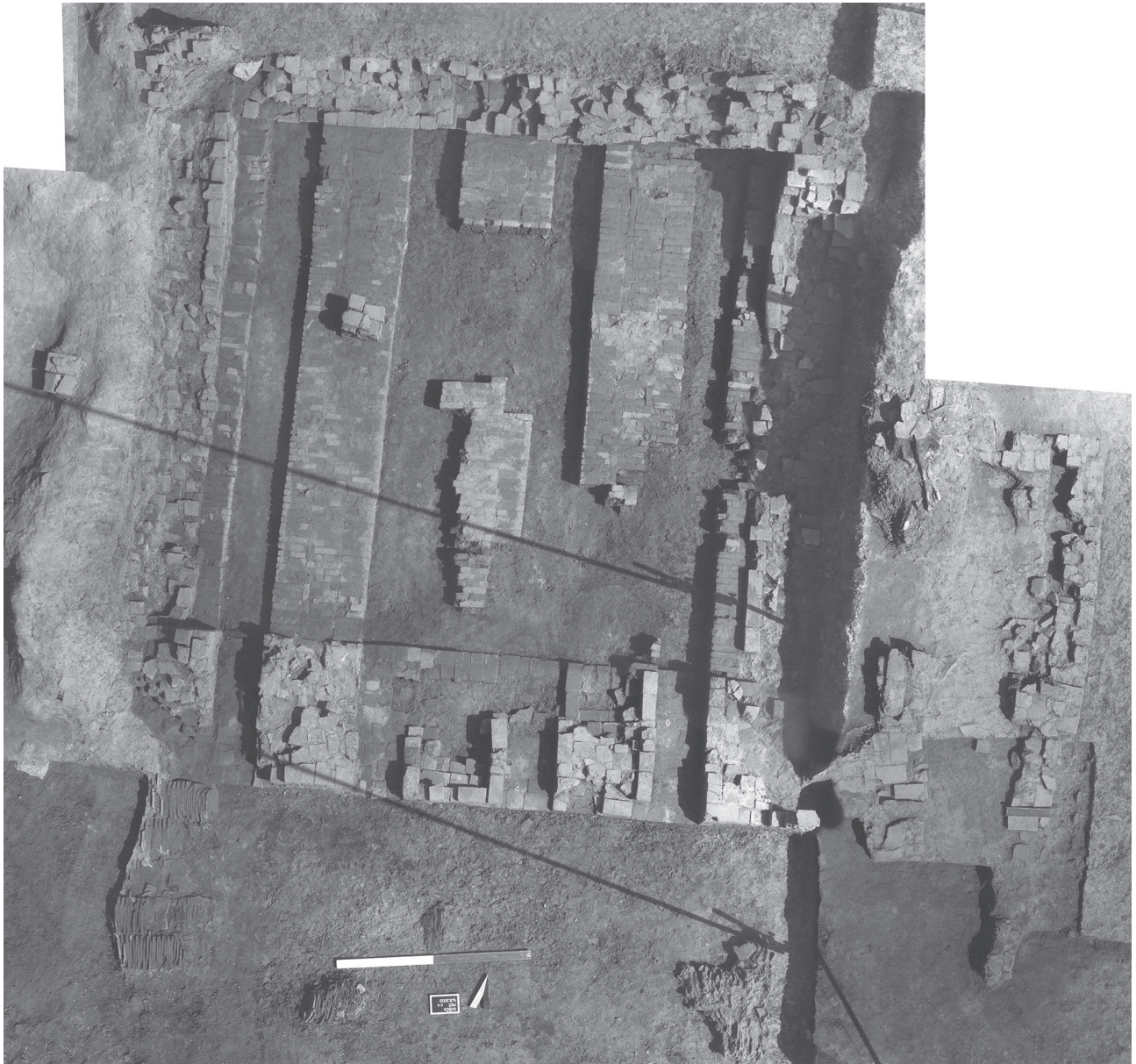
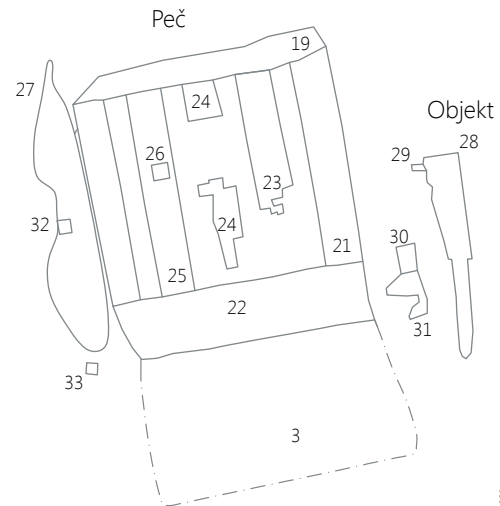
9.2.1 Peč

SE 20 – sek. II, kv. 13, 19

Suhi opečni zid, grajen iz opečnatih zidakov in poteka v smeri severozahod–jugovzhod. V dolžino meri 5,55 m, v širino 0,8 m, ohranjen je do višine 0,92 m. Zahodni zid peči.

SE 21 – sek. II, kv. 12, 21

Suhi opečni zid, grajen iz opečnatih zidakov in poteka v smeri severozahod–jugovzhod. V dolžino meri 5,55 m, v širino 1 m, ohranjen je do višine 0,88 m. Vzhodni zid peči.

SE 19 – sek. II, kv. 19, 20

Suhi opečni zid, grajen iz opečnatih zidakov in poteka v smeri jugozahod–severovzhod. V dolžino meri 6,8 m, v širino 0,8 m. Severni zid peči.

SE 22 – sek. II, kv. 12, 13

Suhi opečni zid, grajen iz opečnatih zidakov in poteka v smeri jugozahod–severovzhod. V dolžino meri 6,8 m, v širino 1,58 m. Do nivoja, kjer v peč vodijo štiri kanali, je grajen iz treh vrst opečnatih zidakov in posledično na tem nivoju visok okoli 0,2 m. Na najvišjem mestu je ohranjen do višine 0,88 m. Južni zid peči.

SE 23 – sek. II, kv. 12, 19, 20

Suhi opečni zid, ki teče v smeri severozahod–jugovzhod in je grajen iz podolžno zloženih opečnatih zidakov. V širino meri 0,95 m. V dolžino je nekdameril 5,50 m, vendar je na južnem delu uničen. Ohranjen je v dolžini 3,90 m. Na najvišjem mestu je ohranjen do višine 0,48 m. Leži zahodno od vzhodnega zidu peči SE 21 in vzhodno od zidu SE 24 ter je z njima vzporeden. Zid v notranjosti peči.

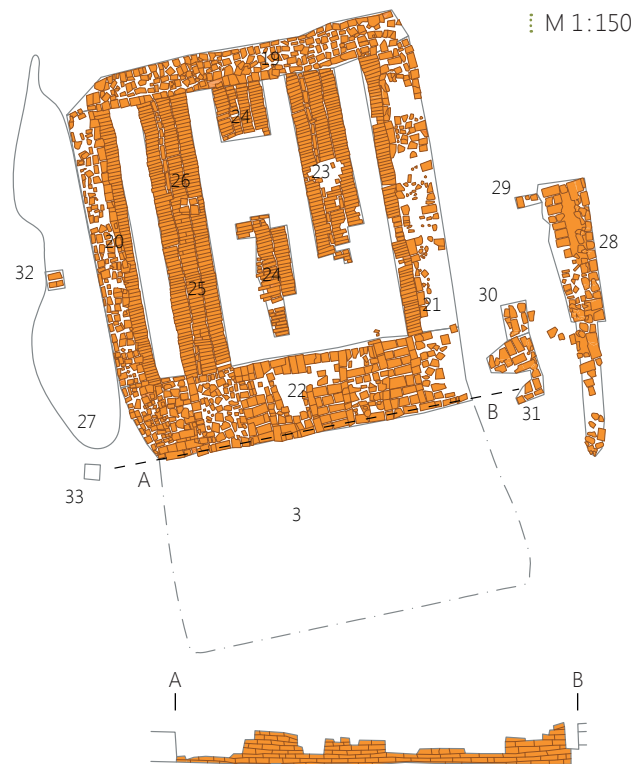
SE 24 – sek. II, kv. 13, 19

Suhi opečni zid, ki teče v smeri severozahod–jugovzhod in je grajen iz podolžno zloženih opečnatih zidakov. V širino meri 0,95 m. V dolžino je nekdameril 5,50 m, vendar je na več mestih uničen. Ohranjen je na dveh delih, in sicer v dolžini 1,05 m in 2,48 m. Na najvišjem mestu je ohranjen do višine 0,40 m. Leži zahodno od zidu SE 23 in vzhodno od zidu SE 25 ter je z njima vzporeden. Zid v notranjosti peči.

SE 25 – sek. II, kv. 13, 19

Suhi opečni zid, ki teče v smeri severozahod–jugovzhod in je grajen iz podolžno zloženih opečnatih zidakov. V dolžino meri 5,50 m, v širino 0,95 m. Na najvišjem mestu je ohranjen do višine 0,45 m. Na njem je bil odkrit stebriček iz zloženih opek. Leži zahodno od zidu SE 24 in vzhodno od zahodnega zidu peči SE 20 ter je z njima vzporeden. Zid v notranjosti peči.

SE 26 – sek II, kv. 19

Stebriček pravokotne oblike, sestavljen iz zidakov. V dolžino meri 0,35 m, v širino 0,3 m. Nahaja se na vmesnem zidu SE 25. Ostanek oboka peči.

SE 27 – sek. II, kv. 12, 13, 18, 19

Rumena ilovnata plast, v kateri so se nahajali drobci novoveške opeke, ki je utrjevala in hkrati toplotno izolirala spodnji del zahodnega zidu peči. Ilovnato nasutje.

SE 32 – sek. II, kv. 13

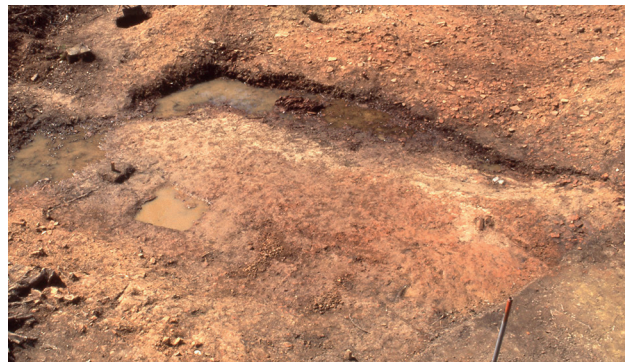
Stebriček pravokotne oblike, sestavljen iz zidakov. V dolžino meri 0,36 m, v širino 0,35 m. Nahaja se zahodno od peči. Postament za stebere strešne konstrukcije peči.

SE 33 – sek. II, kv. 4, 13

Stebriček pravokotne oblike. V dolžino meri 0,31 m, v širino 0,3 m. Nahaja se zahodno od peči. Postament za stebere strešne konstrukcije peči.

SE 3 – sek. II, kv. 4, 5, 12, 13

Ožgana ilovnata površina južno od peči, ki se je nahajala pod ruševino SE 5. Manipulativni prostor peči.

9.2.2 Objekt ob peči

SE 28 – sek. I, II, kv. 11, 20, 21

Suh opečni zid, ki sestoji iz opečnatih zidakov in poteka v smeri severozahod–jugovzhod. V dolžino meri 5,60 m, v širino 0,90 m, ohranjen je do višine 0,30 m. Vzporeden je z vzhodnim zidom peči. Nanj se naslanja ostanek zidu SE 29. Vzhodni zid objekta.

SE 31 – sek. I, II, kv. 11, 12

Tlak, sestavljen iz opečnatih tlakovcev. V dolžino meri 1,25 m, v širino 1 m.

SE 29 – sek. II, kv. 20

Ostanek suhega opečnega zidu, ki sestoji iz opečnatih zidakov in poteka v smeri jugozahod–severovzhod. Zid je ohranjen le v manjšem obsegu v obliki nekaj zidakov. V dolžino meri 0,50 m, v širino 0,25m. Zid je bil v prvotnem stanju bistveno širši. Zid je naslonjen na zid SE 28 in poteka pravokotno nanj. Severni zid objekta.

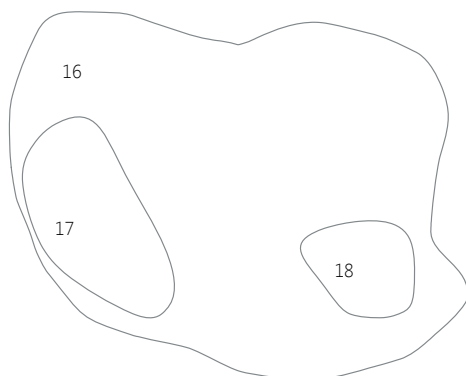
SE 30 – sek. II, kv. 12

Suhi opečni zid, ki sestoji iz opečnatih zidakov. V dolžino meri 0,75 m, v širino 0,50 m, ohranjen je do višine 0,35 m. Nahaja se med vzhodnim zidom peči in vzhodnim zidom objekta ter je vzporeden z obema.

9.3 Jama za shranjevanje žganega apna

M 1:100

SE 7 – sek. I, IV, kv. 21, 22, 25, 26

Ruševinska plast z odlomki opek in redkimi odlomki lončenine (G13), ki je zapolnjevala jama za shranjevanje gašenega apna SE 16.

SE 16 – sek. I, IV, kv. 21, 22, 25, 26

Večji vkop severovzhodno od peči v velikosti 5,7 × 4,2 m, z največjo globino 1,15 m, ki je vkopan v sterilno geološko osnovo SE 15. Na severni strani je zaradi rasti dreves močno poškodovan. Zapolnjen je z ruševinskim slojem (SE 7) ter dvema slojema gašenega apna (SE 17 in SE 18). Jama za shranjevanje gašenega apna.

SE 17 – sek. I, IV, kv. 21, 26

Kompakten sloj gašenega apna na zahodni strani jame SE 16 v velikosti 2,8 × 1 m, ki hkrati predstavlja eno od polnil jame za shranjevanje gašenega apna SE 16.

SE 18 – sek. I, IV, kv. 22, 25

Dokaj krušljiv sloj gašenega apna na jugovzhodni strani jame SE 16 v velikosti 1,29 × 1 m, ki hkrati predstavlja eno od polnil jame za shranjevanje gašenega apna SE 16.

9.4 Ostale strukture

SE 10 – sek. II, III, kv. 14, 15, 16A–19, 29–31

Podolgovata nasuta plast rumenkasto sive ilovice na severozahodnem delu izkopnega polja. Poteka od severozahodnega vogala peči do poglobitve izven izkopnega polja. V plasti so posamezni odlomki zdrobljene opeke, drobci oglja in drobci reče ožgane ilovice. Ilovnato nasutje.

SE 11 – sek. I, kv. 9

Ovalen vkop v vzhodnem delu izkopnega polja, vkopan v plast SE 4. Velikost: 1,3 × 1,25 m. Zapolnjuje ga polnilo SE 14. Vkop jame.

SE 12 – sek. I, kv. 9

Okrogel vkop v vzhodnem delu izkopnega polja, vkopan v plast SE 4. Premer: 0,6 m. Zapolnjuje ga polnilo SE 13. Vkop jame.

SE 13 – sek. I, kv. 9

Plast temno sive ilovice v vzhodnem delu izkopnega polja, v kateri so posamezni odlomki opeke. Zapolnjuje vkop SE 12. Polnilo jame SE 12.

SE 14 – sek. I, kv. 9

Plast temno sive ilovice v vzhodnem delu izkopnega polja, v kateri so posamezni drobci zdrobljenega apnenca, odlomki opeke in drobci oglja. Zapolnjuje vkop SE 11. Polnilo jame SE 11.

SE 34 – sek. I, kv. 1, 2, 5,

Podolgovata nasuta plast rumenkasto sive ilovice na južnem delu izkopnega polja. V plasti so posamezni odlomki zdrobljene opeke, drobci oglja in drobci reče ožgane ilovice. Ilovnato nasutje.

SE 35 – sek. II, kv. 4, 13

Skupek zloženih strešnikov, ki se nahaja tik ob jugozahodnem vogalu peči in meri 2,00 × 0,96 m.

SE 36 – sek. II, kv. 4, 5

Skupek zloženih strešnikov, ki se nahaja južno od peči in meri 0,68 × 0,34 m.

SE 37 – sek. II, kv. 5, 12

Skupek zloženih strešnikov, ki se nahaja jugovzhodno od peči in meri 1,05 × 0,87 m.

SE 38 – sek. III, IV, kv. 25–31, 35–38

Vkop nepravilne oblike v tlorisu in banjaste oblike v preseku. Depresija, ki je posledica kopanja gline.

10 Katalog gradiva

Monika Arh

V katalogu si gradivo sledi glede na stratigrafsko zaporedje (zaporedje stratigrafskih enot oz. SE). Znotraj SE je gradivo v prvi vrsti predstavljeno kronološko (glede na zgodovinsko obdobje), nato glede na material, iz katerega so bili predmeti izdelani, tretji kriterij pa zajema tipološke lastnosti.

Predmeti so prikazani opisno in v risbi v merilu 1 : 2 in 1 : 3, dva izmed predmetov izključno s fotografijo v merilu 1 : 1. Ostali predmeti so prikazani tudi s fotografijo, ki pa ni podana v merilu.

Opis keramičnih predmetov v katalogu zajema podatke o načinu izdelave, sestavi lončarske mase, načinu žganja, barvi površine ter opis okrasa in posebnosti. Podani pa so tudi osnovni merski in najdiščni podatki (SE, sek., kv.). Pri opisu predmetov iz kovine in stekla je naveden material, iz katerega so izdelani, kratek opis, osnovni merski in najdiščni podatki (SE, sek., kv.). Vsi predmeti v katalogu imajo podano velikost v centimetrih (cm). Za hrambo gradiva je pristojen Dolenjski muzej, Novo mesto.

Gradivo je v začasni hrambi na ZVKDS, CPA, Oddelku za poizkopavalno obdelavo in analizo ter bo predano v stalno hrambo v Dolenjski muzej, Novo mesto.

Okrajšave

SE	stratigrafska enota
sek.	sektor
kv.	kvadrant
pr.	premer
vel.	velikost
u.	ustje
d.	dno
odl.	odlomek
db.	debelina
dl.	dolžina
v.	višina
š.	širina
ohr.	ohranjen (-a)

1 SE 5, sek. II, kv. 14

Odlomek ustja in ostenja lonca; izdelava na vretenu; drobnozrnata lončarska masa; gladka zunanja površina v celoti prežgana – zelo temno siva do črna, gladka notranja površina lisasta – rdečkasto rumena do zelo temno siva; dva horizontalna žlebova; pr. u. 14,3 cm, ohr. v. 9,5 cm.

2 SE 5, sek. II, kv. 18

Odlomek ustja in ostenja lonca; izdelava na vretenu; drobnozrnata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja in notranja površina lisasta – zelo svetlo rjava do zelo temno siva; horizontalni žlebovi; pr. u. 18,4 cm, ohr. v. 4,5 cm.

3 SE 5, sek. II, kv. 14

Odlomek ustja in ostenja lonca; izdelava na vretenu; drobnozrnata lončarska masa; hrapava zunanja in notranja površina zelo temno siva; pr. u. 19,8 cm, ohr. v. 3 cm.

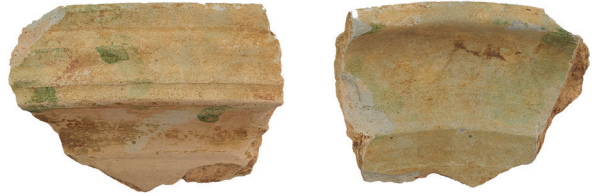
4 SE 5, sek. II, kv. 14

Odlomek ustja in ostenja lonca; izdelava na vretenu; drobnozrnata lončarska masa; gladka zunanja površina lisasta – rdečkasto rumena do črna, gladka notranja površina rdečkasto rumena; pr. u. 14 cm, ohr. v. 3,4 cm.

5 SE 5, sek. I, kv. 11

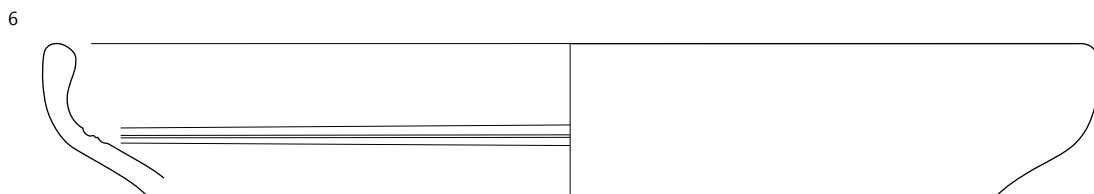
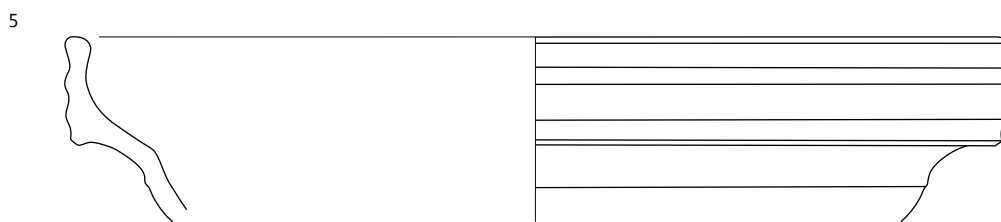
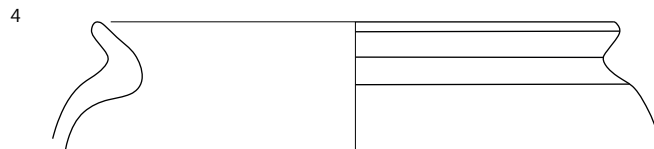
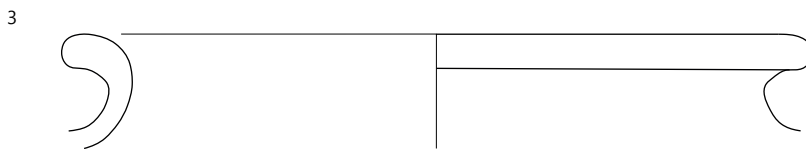
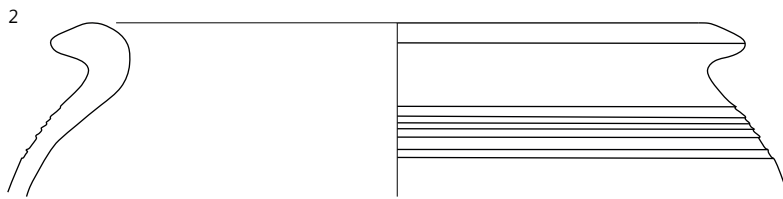
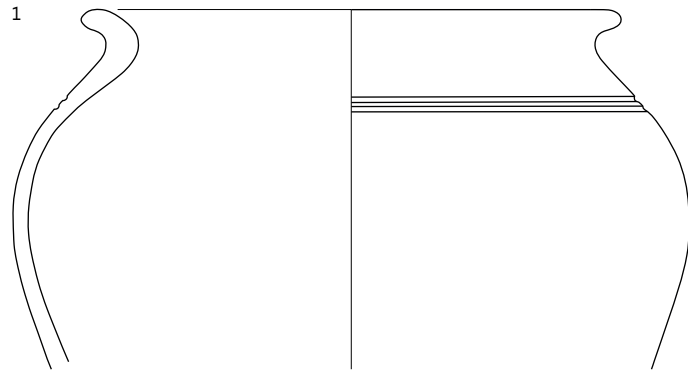
Odlomek ustja in ostenja sklede; izdelava na vretenu; zelo fino zrnata lončarska masa; gladka zunanja površina zelo svetlo rdeča, na gladki notranji površini in zunanji površini ustja svetlo zeleno-rumen lošč s temno zelenimi lisami; pr. u. 25,8 cm, ohr. v. 5 cm.

6 SE 5, sek. II, kv. 14

Odlomek ustja in ostenja sklede; izdelava na vretenu; zelo fino zrnata lončarska masa; gladka zunanja površina svetlo rdeča, na gladki notranji površini in zunanji površini ustja svetlo zeleno-rumen lošč s temno zelenimi lisami; dva horizontalna žlebova na notranji površini; pr. u. 27,4 cm, ohr. v. 4 cm

7 SE 5, sek. II, kv. 13

Odlomek ostenja krožnika ali sklede; izdelava na vretenu; zelo finoznata lončarska masa; gladka zunanja površina svetlo rdečkasto rumena, na gladki notranji površini slikan zelen, rumen in rjav okras na bel engobo premaz pod lošč; vel. odl. 4,4 × 3,2 cm.

8 SE 5, sek. II, kv. 13

Odlomek ostenja krožnika ali sklede; izdelava na vretenu; zelo finoznata lončarska masa; gladka zunanja površina svetlo rumenkasto rdeča, na gladki notranji površini vrezan okras pod rjav lošč s temno zelenimi lisami; vel. odl. 4,6 × 3,5 cm.

9 SE 5, sek. I, kv. 11

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; finoznata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja površina lisasta – rjava do črna, rahlo hrapava notranja površina črna; pr. d. 10,6 cm, ohr. v. 6,2 cm.

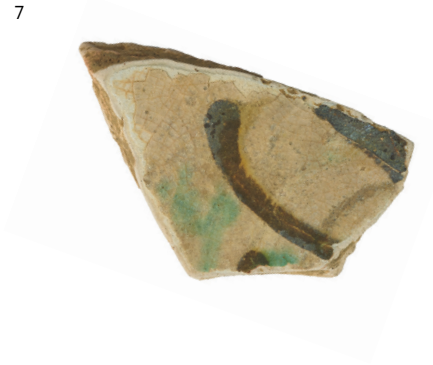

10 SE 5, sek. II, kv. /

Odlomek keramičnega predmeta ovalne oblike v preseku (del ročaja?); drobnoznata lončarska masa; rahlo hrapava površina oranžne barve; slabo vidni odtisi prstov na eni strani, odtisi krožcev na drugi strani; dl. 13,1 cm, š. 7,3–7,7 cm, db. 5,3 cm.

7

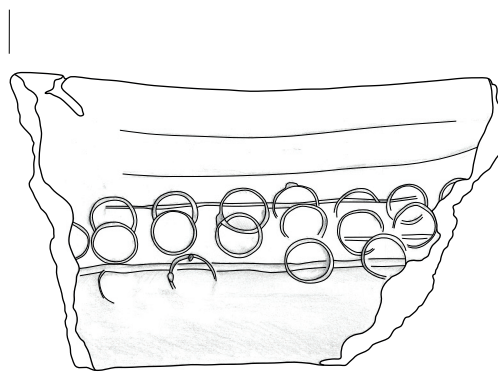
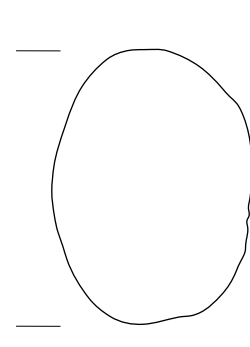
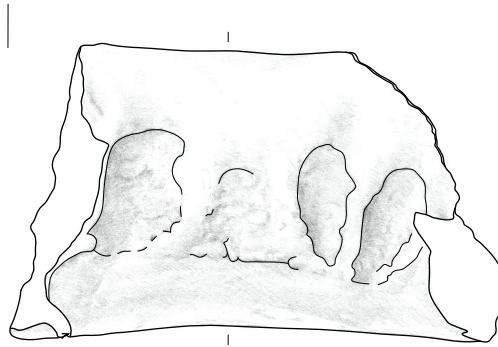
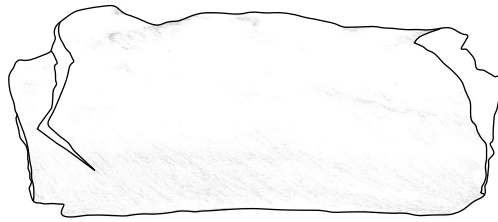
8

9

10

SE 5; 7-8 merilo 1:1, 9-10 merilo 1:2.

11 SE 5, sek. II, kv. /

Odlomek keramičnega predmeta ovalne oblike v preseku (del ročaja?); drobnozrnata lončarska masa; rahlo hrapava površina oranžne barve; dl. 14,2 cm, š. 6,5–7,7 cm, db. 6 cm.

13 SE 7, sek. I, IV, kv. 21, 22, 25, 26

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; drobnozrnata lončarska masa; hrapava zunanja in notranja površina zelo temno siva; pr. d. 10,2 cm, ohr. v. 2 cm.

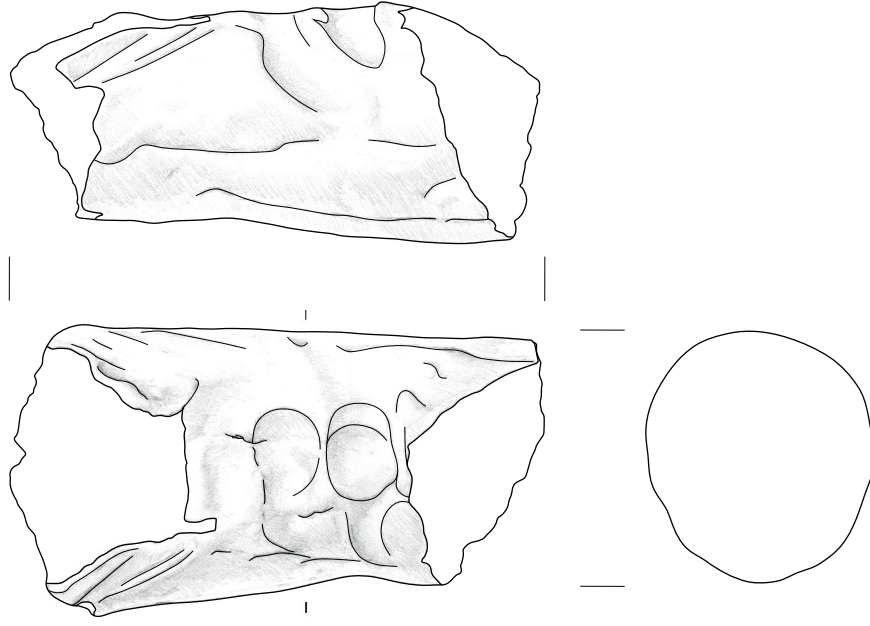
12 SE 5, sek. II, kv. /

Odlomek keramičnega predmeta (pokrov?); drobnozrnata lončarska masa; rahlo hrapava zgornja površina oranžne barve, groba spodnja površina; dl. 23,4 cm, š. 21,5 cm, db. 2–3,4 cm.

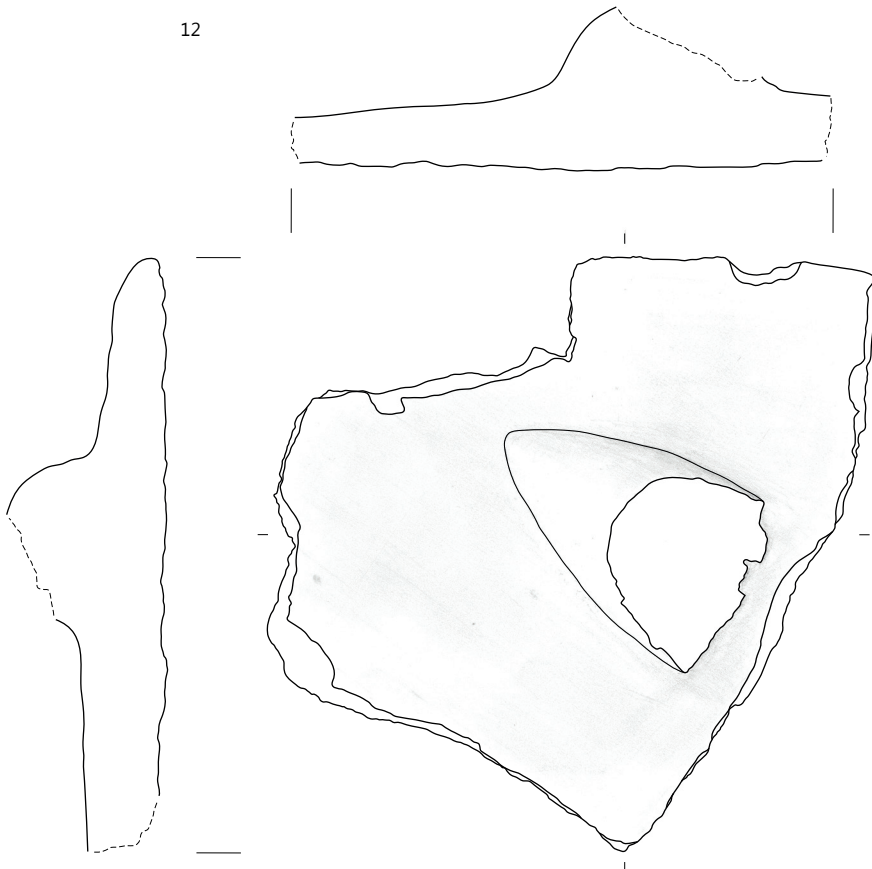

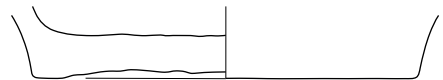
11

12

13

11-12 SE 5, 13 SE 7; 11, 13 merilo 1:2, 12 merilo 1:3.

14 SE 4, sek. I, kv. 9

Odlomek dna in ostenja posode; prostoročna izdelava; finoznata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja površina rdečkasto rumena, rahlo hrapava notranja površina rjava; pr. d. 8,2 cm, ohr. v. 2,4 cm.

15 SE 4, sek. I, kv. 10

Odlomek železne podkve; d. 11,1 cm, š. 1,6–3,3 cm, db. 0,5–1,4 cm.

19 SE 4, sek. I, kv. 9

Odlomek dna in ostenja steklene posode iz prozornega modro-zelenega stekla; vtisnjena guba; d. 11 cm, š. 8,4 cm, ohr. v. 3,1 cm.

16 SE 4, sek. I, kv. 10

Odlomek ročaja steklenega vrča iz prozornega modro-zelenega stekla; navpični žlebovi; vel. 8,3 × 1,8 cm, db. 0,6 cm.

20 SE 4, sek. I, kv. 10

Odlomek ustja in ostenja lonca; izdelava na vretenu; drobnozrnata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja površina v celoti prežgana – temno siva, notranja površina lisasta – zelo svetlo rjava do temno siva; pr. u. 17,6 cm, ohr. v. 3,1 cm.

17 SE 4, sek. I, kv. 11

Odlomek dna in ostenja steklene posode iz prozornega brezbarvnega stekla; pr. d. 6,8 cm, v. 1,3 cm.

18 SE 4, sek. I, kv. 10

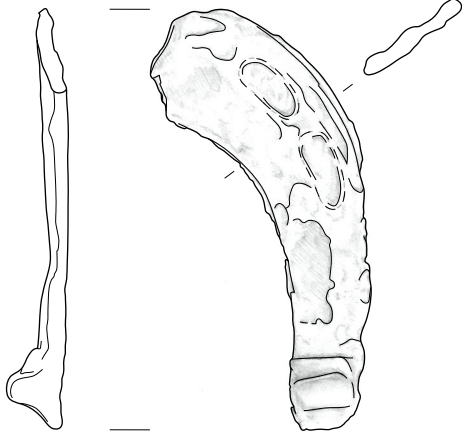
Odlomek dna steklenice iz prozornega modro-zelenega stekla; pr. d. 5,2 cm, ohr. v. 0,8 cm.

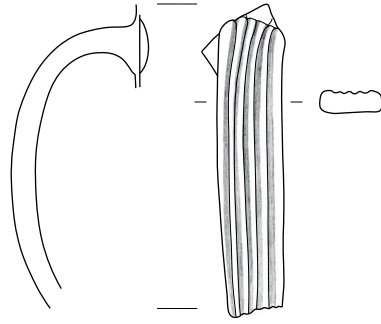
14

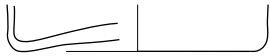
15

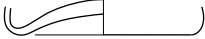
16

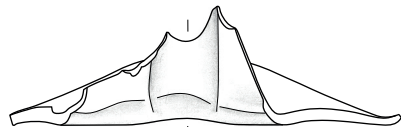
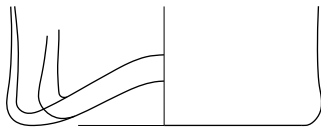
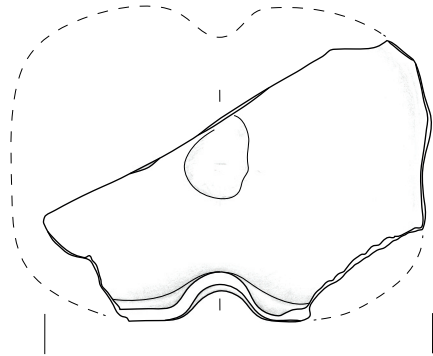
17

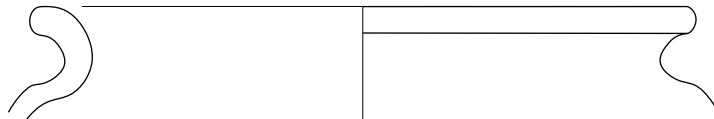
18

19

20

21 SE 4, sek. IV, kv. 38

Odlomek ustja in ostenja sklede; izdelava na vretenu; zelo finoznata lončarska masa; gladka zunanja in notranja površina zelo blede rjava; rdeč glinen premaz na notranji površini; pr. u. 30,6 cm, ohr. v. 3,2 cm.

22 SE 4, sek. I, kv. 10, 11

Odlomek ustja in ostenja posode z izlivom; izdelava na vretenu; finoznata lončarska masa; gladka zunanja površina v celoti prežgana – črna, na gladki notranji površini in zunanji površini ustja rjavkasto rumen lošč; pr. u. 15,7 cm, ohr. v. 3 cm.

23 SE 4, sek. I, kv. 10

Odlomek ročaja posode; droбноznata lončarska masa; hrapava površina rdečkasto rumena; poševni vtisi; vel. 3,3 × 2,6 cm, db. 1 cm.

24 SE 4, sek. I, kv. 8

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; finoznata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja površina, zelo svetlo rjava, rahlo hrapava notranja površina svetlo siva; pr. d. 9 cm, ohr. v. 6,3 cm.

25 SE 4, sek. IV, kv. 38

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; finoznata lončarska masa; gladka zunanja površina lisasta – rjava do temno siva, gladka notranja površina lisasta – rjava do črna; reliefni znak v obliki kolesa na dnu; pr. d. 9,6 cm, ohr. v. 1,7 cm.

26 SE 4, sek. I, kv. 23

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; finoznata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja površina v veliki meri poškodovana in rjava, rahlo hrapava notranja površina zelo svetlo rjava; pr. d. 12,3 cm, ohr. v. 3,1 cm.

27 SE 4, sek. IV, kv. 38

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; finoznata lončarska masa; hrapava zunanja površina svetlo rumenkasto rjava, hrapava notranja površina lisasta – svetlo rumenkasto rjava do temno siva; pr. d. 9,6 cm, ohr. v. 1,9 cm.

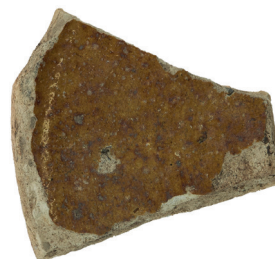
28 SE 4, sek. I, kv. 11

Odlomek dna posode; izdelava na vretenu; finoznata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja in notranja površina zelo svetlo rjava; pr. d. 9,4 cm, ohr. v. 1,8 cm.

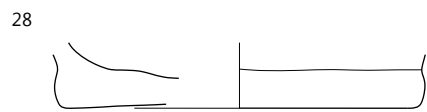
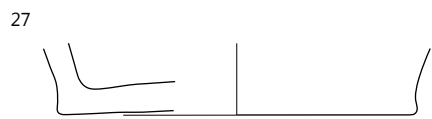
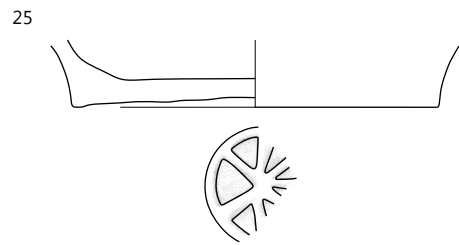
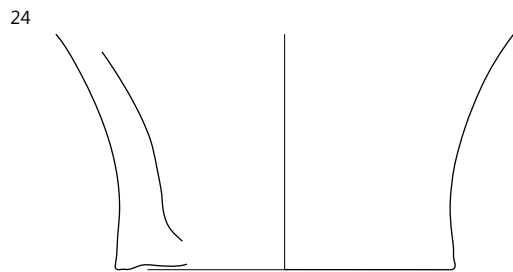
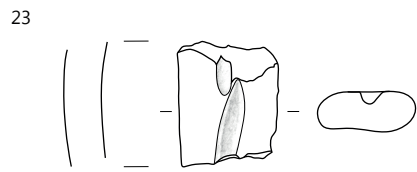
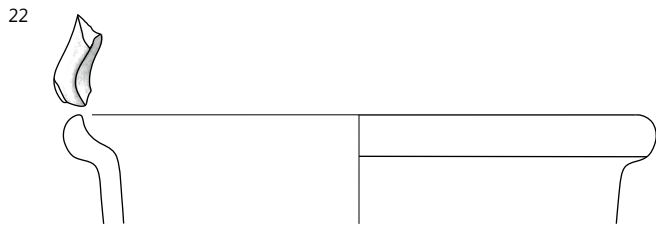
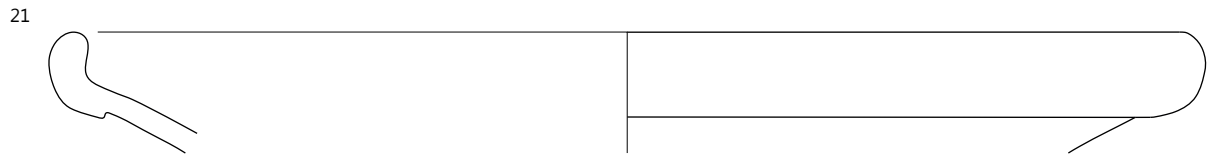

29 SE 4, sek. I, kv. 10

Odlomek dna posode; izdelava na vretenu; zelo finoznata lončarska masa; gladka zunanja površina zelo svetlo rjava, na gladki notranji površini rumeno-rjav lošč; pr. d. 12,8 cm, ohr. v. 1,4 cm.

30 SE 2, sek. I, kv. 1

Odlomek ustja in ostenja sklede; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa; na gladki zunanji in notranji površini rumen lošč; rdečkasto rjave horizontalne linije na zunanji strani ustja; pr. u. 21,2 cm, ohr. v. 2,9 cm.

31 SE 1, sek. II, kv. 19

Železen okov; d. 12,4 cm, š. 6,7 cm, db. 0,7–0,9 cm.

32 SE 1, sek. IV, kv. 25

Cinast gumb okrogle oblike, okrašen z vrezanimi kratkimi linijami in cik-cak linijami; pr. 1,8 cm, db. 0,1 cm.

33 SE 1, sek. I, kv. 21

Steklena posodica iz prozornega brezbarvnega stekla; napis TC W CO, TYPE III, 8, USA; pr. u. 2 cm, pr. d. 3,2 cm, v. 5,8 cm.

34 SE 1, sek. III, kv. 29

Odlomek ustja in ostenja lonca; izdelava na vretenu; drobnnozrnata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja in notranja površina lisasta – zelo svetlo rjava do črna; pr. u. 21 cm, ohr. v. 2,4 cm.

35 SE 1, sek. III, kv. 31

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa; gladka zunanja površina zelo svetlo rjava, na gladki notranji površini rumen lošč; pr. d. 11,8 cm, ohr. v. 4 cm.

36 SE 1, sek. IV, kv. 37

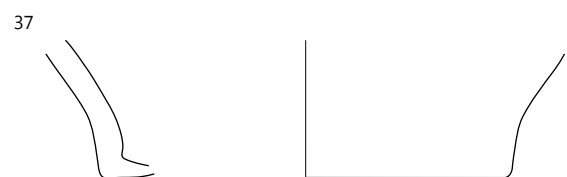
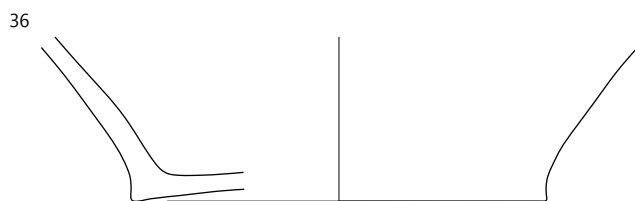
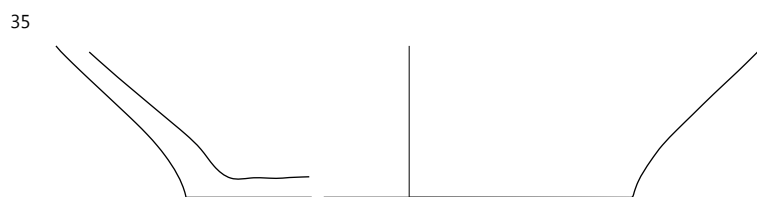
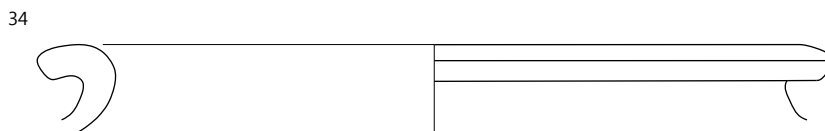
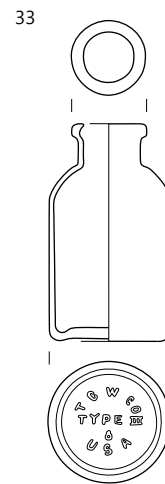
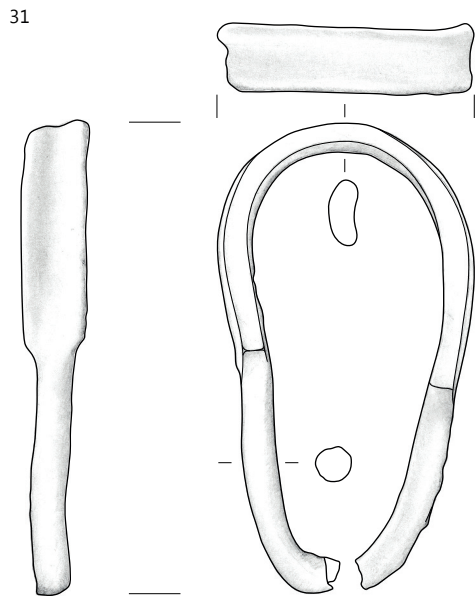
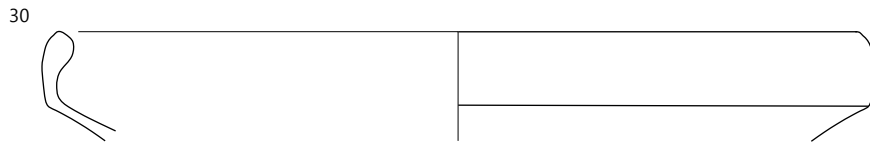
Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; fino-zrnata lončarska masa; hrapava zunanja in notranja površina zelo svetlo rjava; pr. d. 11 cm, ohr. v. 4,4 cm.

37 SE 1, sek. IV, kv. 37

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; fino-zrnata lončarska masa; rahlo hrapava zunanja in notranja površina lisasta – rjava do črna; pr. d. 10,8 cm, ohr. v. 3,7 cm.

30 SE 2, 31-37 SE 1; merilo 1:2.

38 zahodni profil, sek. I, kv. 16, 16A, 17

Odlomek ustja in ostenja sklede; izdelava na vretenu; zelo fino-zrnata lončarska masa; gladka zunanja površina zelo svetlo rjava, na gladki notranji površini in zunanji strani ustja rumen lošč; pr. u. 25 cm, ohr. v. 2,5 cm.

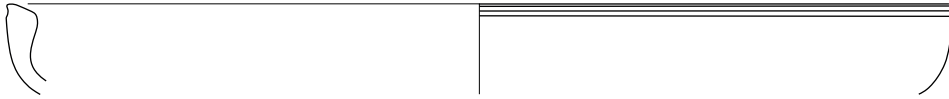
39 deponija, sek. /, kv. /

Odlomek dna in ostenja posode; izdelava na vretenu; fino-zrnata lončarska masa; hrapava zunanja in notranja površina zelo svetlo rjava; pr. d. 8,4 cm, ohr. v. 4,2 cm.

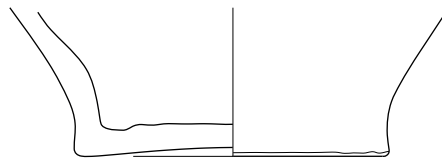

38

39

38 zahodni profil, 39 deponija; merilo 1:2.